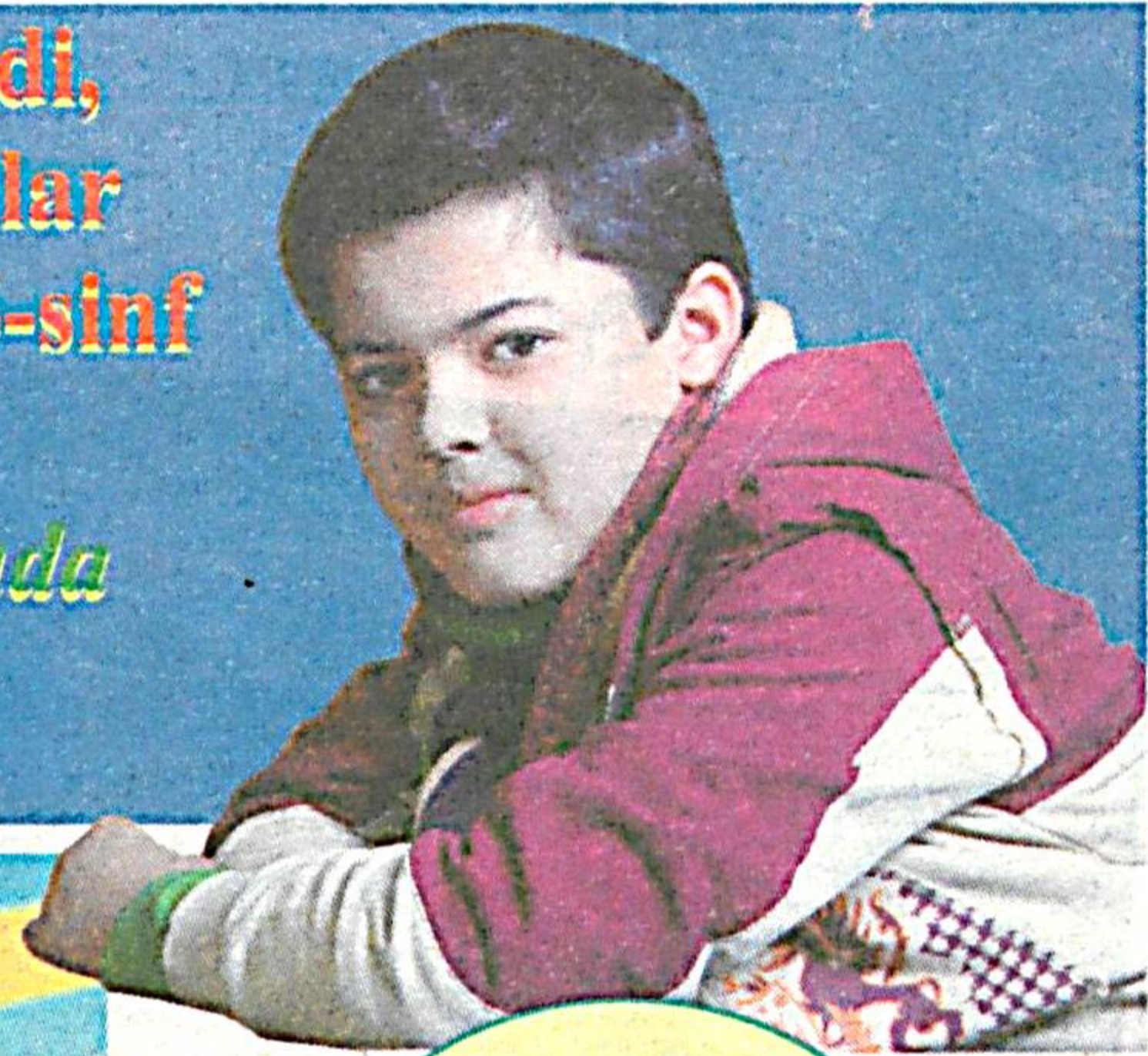

– «Tong yulduzi»ga har yili obuna bo‘laman. Uni o‘qib so‘z boyligim ortadi, nutqim ravonlashadi, dunyoqarashim kengayadi. Bu esa biz yosh boshlovchilar uchun juda muhim, – deydi Alisher Navoiy nomidagi Nafis san‘at litseyining 6-sinf o‘quvchisi Shahzodbek Xojakov.

(San‘atkor bo‘lish ishtiyoqidagi tengdoshingiz haqidagi maqolani 5-sahifada o‘qiysiz)

Vatan yagonadir, Vatan bittadir!

Tong YULDUZI

O‘zbekiston Respublikasi bolalar va o‘smirlar gazetasi

2008-yil
31-mart
N:14
(66659)

Gazeta 1929-yil 1-avgustdan chiqra boshlagan

MEHRGA NIMA YETSIN?!

Suratda: Termiz Davlat universitetining bir guruh talabalari

Aziz o‘quvchilar!

Navro‘z bayrami oldidan bir guruh taniqli ijodkorlar turli viloyatlarda ijodiy safarda bo‘lib qaytdilar.

Biz «Mohiyat» gazetasining Bosh muharriri, shoir Abdumajid Azimov bilan Surxon vohasida bo‘lib, viloyat rahbarlari, turli idora vakillari, nuroniylar va yoshlar bilan uchrashdik. Termiz, Qumqo‘rg‘on, Sho‘rchi va Sariosiyoda, qayerda bo‘lmaylik, odamlarning, yoshlar va o‘smirlarning el hashariga chiqib, obodonchilik ishlarida ko‘tarinki kayfiyat bilan qatnashayotganlarining guvohi bo‘ldik. Hashar – qadimdan qolgan ajoyib an‘analimizdan biridir. Bizning an‘analimizga havas bilan qaraydiganlar ko‘p. Shu ma‘noda bugungi avlod tomonidan ajoyib an‘analarning davom ettirilayotgani quvonarli, albatta. Bil‘aks, Termiz shahrida hasharga chiqqan yoshlarning ko‘zlarida o‘z yurtlariga bo‘lgan beqiyos mehrlarini ko‘rdik. Ular ertangi kunga, eng birinchi galda, o‘z kelajaklariga ishonadilar va bo‘lib o‘tgan suhbatlardan angladikki, ular kelajakda o‘z sohasining yetuk mutaxassisi bo‘lib, el-yurtga chinakamiga xizmat qilishga bel bog‘lashgan.

Termiz Davlat universitetida bo‘lgan uchrashuvimiz uzoq cho‘zildi. She‘rlar o‘qildi, dil so‘zlari aytili. Yoshlarning ta’kidlashicha, ijodkorlar bilan bo‘lgan bunday uchrashuvlar doimo ularda katta taassurot qoldiradi, dunyoqarashini kengaytirib, yangi ma‘naviy ozuqalar beradi. Ayniqsa, talaba yoshlarning o‘z yurti tarixiga, bugungi bo‘layotgan o‘zgarishlarga,

(Davomi 2-betda)

USHBU SONDA:

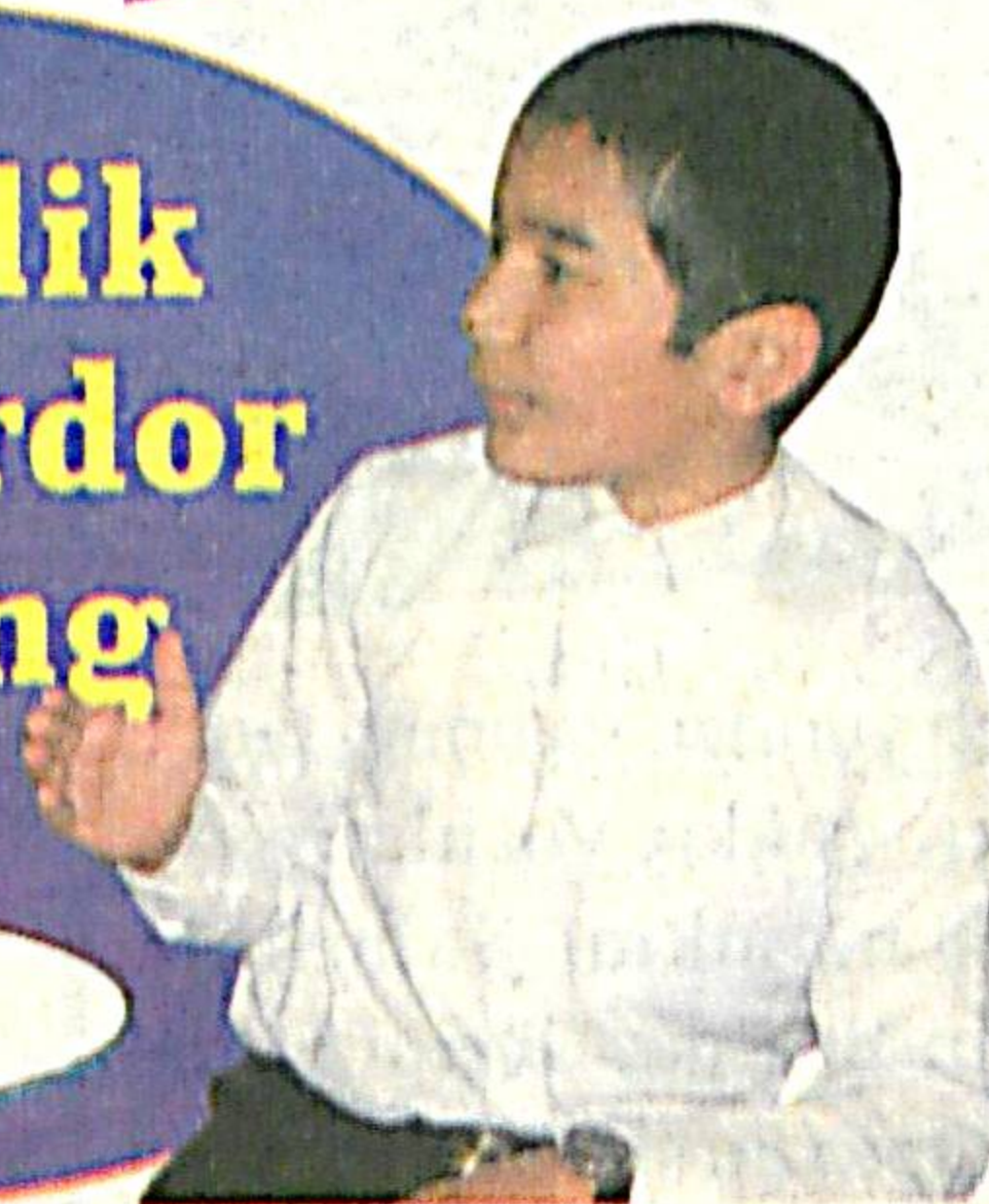
5-bet

«Bobomning qadri o‘tdi...»

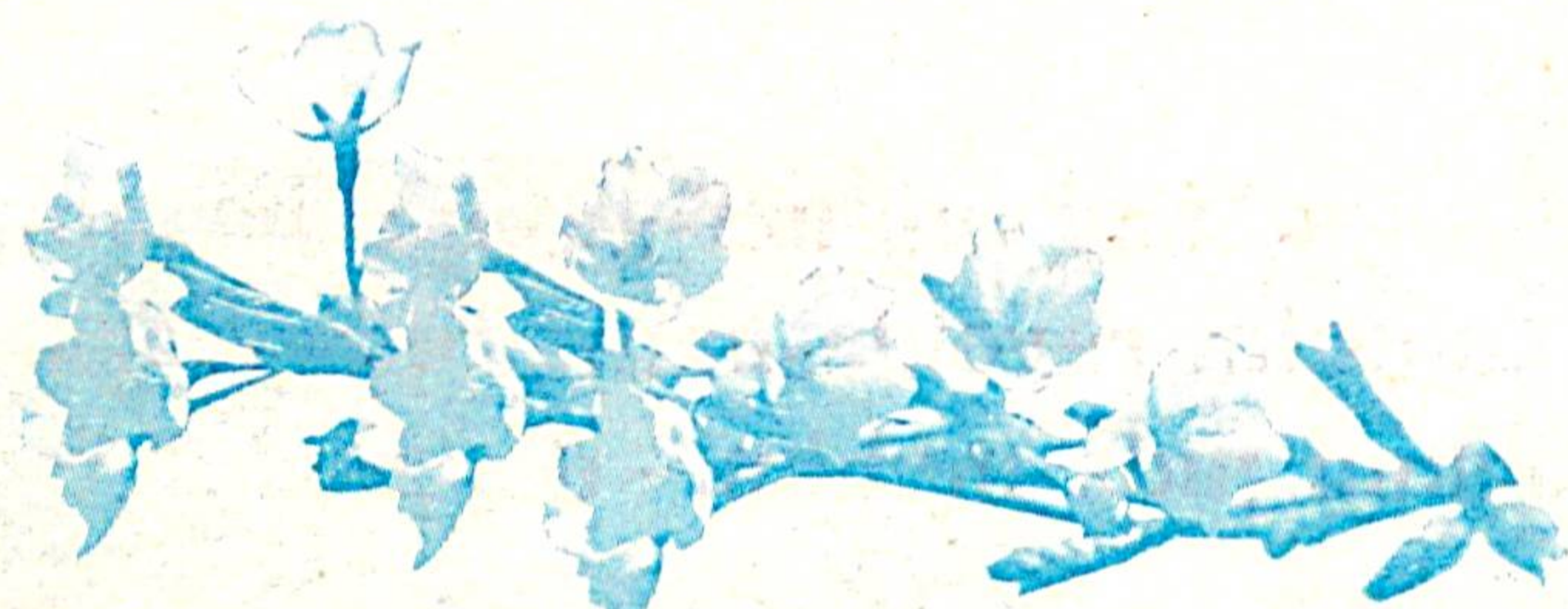
«Lider»lik yoxud sardor bo‘lishning siri

4-bet

Mening do‘stim o‘g‘ri...mi?

2-bet

TADBIRLARGA BOY MAKTAB

Siz har kuni foydalanadigan daftar-kitobingiz daraxtlardan tayyorlanishini bilasizmi? Parta-yu doskalar ham yog'ochdan ishlab chiqarilishini hisobga olsak, tabiatning siz o'quvchilarga qanchadan-qancha in'omlari mavjud ekan-a! Shunday ekan, atrof-muhitni, tabiatni asrash har birimizning burchimiz. Buni darslar-u maktablardagi tadbirlarda ustozlaringiz yaxshi uqtirishgan. Sergeli tumanidagi 300-maktabning 3-«D» sinf o'qituvchisi Anjir opa Xidraliyevaning o'z o'quvchilari bilan «Ona tabiatni asraylik» mavzusida o'tkazgan tadbirlari bunga misol bo'la oladi. O'z burchlarini anglab yetgan bu bolajonlar bir ovozdan: «Tabiatga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lishimiz, uni asrash fuqarolik burchimizdir», deya O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 55-moddasi bilan tadbirni boshlab berishdi. Ular tomonidan tayyorlangan sahna ko'rinishlari esa tadbirni boyitdi.

Bilasizmi, bu yil «Yer sayyorasi yili» deb e'lon qilingan. Demak, ona tabiatni asrashga yana-da jiddiy e'tibor berilmoqda. Tabiatni asrash deganda, o'zi nimani tushunish kerak? Bu savolimizga o'quvchilardan biri Umida Vosiqova shunday javob berdi:

– Ba'zi bolalar yerga turli qog'ozlar, chiqindilarni tashlashadi. Daraxt shoxlarini sindirishadi. Shunaqa yomon odatlarimizni tashlasak, tabiatni asragan bo'lamiz.

Bu tadbirdan keyin har bir o'quvchi tabiatni qanday asrashni biladi, nazarimda. Zero, bu maktabdagi tadbirlardan o'quvchilar nafaqat tabiatni, balki vatanni, onani, aziz ne'mat – nonni ardoqlashni o'rganadilar. Shu kuni ham tadbirga tadbir ulanib, bu maktabda onalarga bag'ishlangan bayram kechasi bo'layotgan ekan. 2-«V» sinf rahbari Muborak opa Tojiyeva va o'quvchilari tomonidan tayyorlangan tadbir chinakam bahor ayyomiga aylandi. O'quvchilar o'z onalariga gullar ulashish bilan tadbirni boshlab,

sho'x-shodon qo'shiqlari bilan ularni xushnud etishdi. Ayniqsa, bu jajji qizlarning allalarini eshitib to'qinlanasan, kishi. Bilasizmi, hamma bolalar ham onalarini

qadrlashmaydi. «Erkin-erkatoy» sahna ko'rinishi orqali o'quvchilar erka, tantiq bolalarni ko'rsatib berishdi. Tadbir albatta she'rlarsiz o'tmaydi. Ayniqsa, bu sinfda Munisa Mirxidoyatova, Dilmurod Solihmasov, Munisa Ibrohimovalar she'ri juda chiroyli aytishar ekan. Va tadbir so'nggida bu aqlli bolalar onalarini doim hurmat qilishga so'z berishdi.

Onaday aziz bo'lgan nonni qadrlashni esa shu maktabning 2-«A» sinf o'quvchilari o'z sinf soatlarida ko'rsatib berishdi. Ularning ustozlari Jamila opa Umrzoqova sahnani bezatishga astoydil harakat qilgani ko'rinib turibdi. Savatda nonlar, bir chetda

ketayotgan odamga buvijonlarimiz nima uchun non tishlatishlarini bilasizmi? Bu sog'omon qaytib kelib, o'z rizqini o'zi yesin, degani. O'quvchilar sahna ko'rinishi orqali buni tushuntirib berishdi. Bolalarning mashhur qo'shig'i – «Non yopganda»ni aytib, o'ynagan qizlarning aytishlaricha, tadbirlardagi kuy va raqslarni ustozlari Gulzaynab opa Fayzova va Shohida opa Saparboyevalar o'rgatadilar. Gulzaynab opa, shuningdek, ingliz tilidan dars beradilar. Darsda ham kuy-qo'shiqdan foydalanganlari uchun bu maktab o'quvchilari chet tilini yaxshi bilishadi.

Xulosa qilib aytganda, bu maktabni iqtidorli bolalar maktabi deyishadi. Bu haqda maktab ma'naviy-ma'rifiy ishlar bo'yicha direktor o'rinbosari Nodira opa Sadriddinova shunday deydi:

– Haqiqatan ham o'quvchilarimiz iqtidorli bolalar, buni ularning tadbirlardagi ishtiroklaridan ham bilib olish mumkin. O'qituvchilar esa mahoratli va mehnatkashdirlar. Ana shu ikki tomonning iste'dodini yuzaga chiqarish esa bizning vazifamiz. Bu tadbirlardan tashqari, barcha maktablarda o'tkazilayotganiday, bizning maktabda ham kimyo oyligi davom etmoqda.

Sayyora JO'RAYEVA

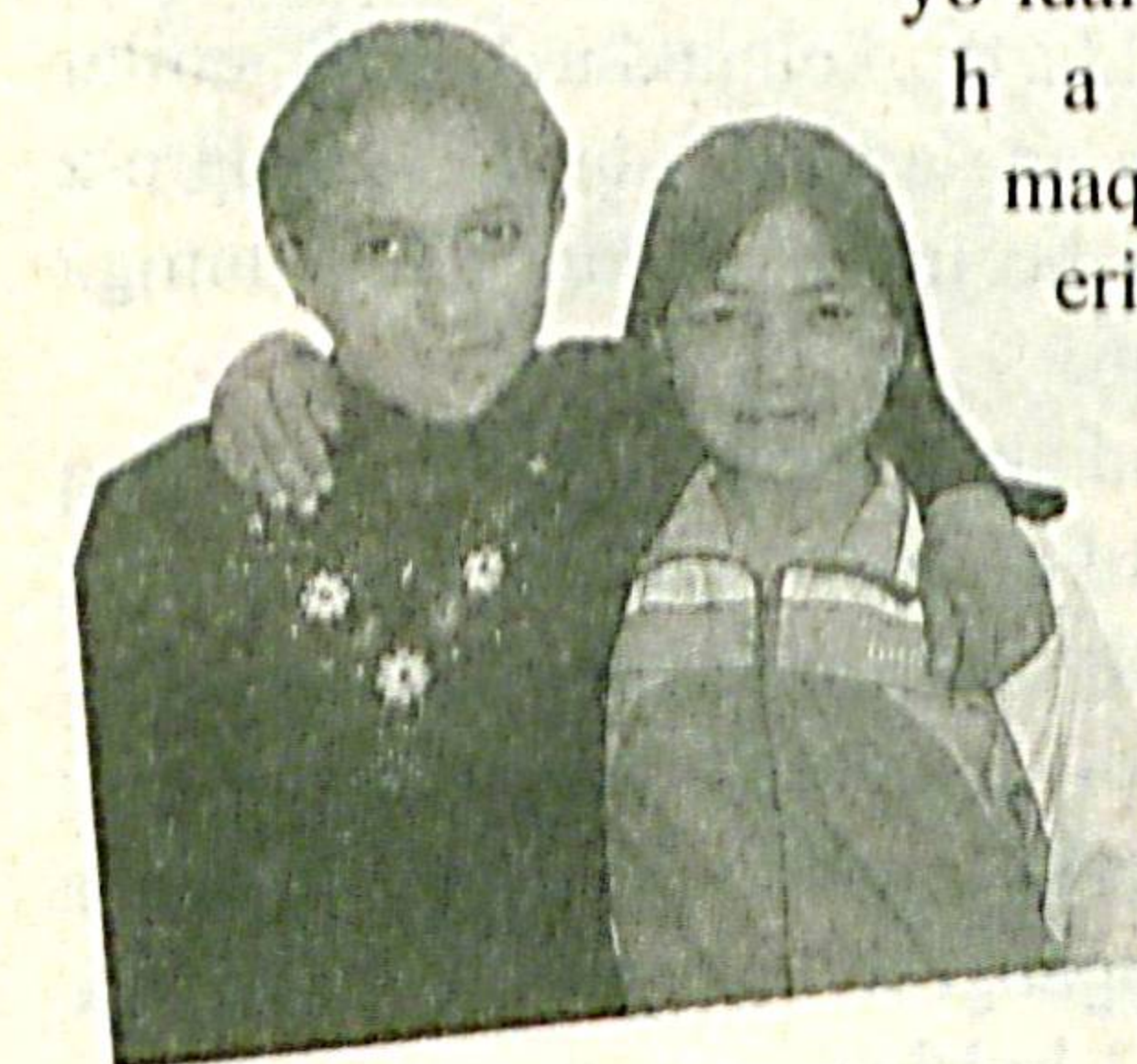
(Boshi 1-betda)

Vatan ishiga, bilim olishga bo'lgan ishtiyoqlarini ko'rib, o'zlariga, o'zgalarga va yon-atroflarida sodir bo'layotgan voqealarga bee'tibor emasliklari bizni yana-da quvontirdi.

Surxonlik yetmish besh yoshli Hoji ona – Badal momoning sa'y-harakatlari, gap-so'zlari ham yodimizda qoldi. Hech kim u kishini shu yoshda deb o'ylamaydi.

– Shu kunlarga yetganimdan xursandman, – deydi onajon. – Yangi orzular qurshovida yashayapman. O'g'il-qizlarimga maslahatim shuki, halol rizq-ro'z topgan kishigina baxt-saodatga erishadi. O'zimning hayotim bunga misoldir. Bugungi o'smir yigit-qizlarga havasim keladi. Ularning binoyidek yashashlari uchun hamma shart-sharoitlar yetarli. Shukur qilib, to'g'ri yo'ldan borsalar, hamma maqsadlariga erisha-dilar.

Badal momo bilan xayrlas har ekanmiz, ko'zlarida

onalik mehri tovlanganini ko'rdik. Onamning ko'zlarida shu mehri ko'rgan edim. Azim Toshkent bilan ko'hna Termizning tutashgan yorug' ko'chalarida shu yoniq ifodani borligini his etdim.

Qarang-a, bahor kunlarida, Navro'z ayyomi davom etayotgan lahzalarda, yoshlar va Badal momo bilan uchrashib,

ajib mehrga to'ydik.

Bu mehri faqat tinch yurtdan va uning tanti, mehribon odamlari, zukko yoshlarining ko'zlaridan topish mumkin. Safarimiz poyoniga yetgan bo'lsa-da, Termiziyar qadami yetgan aziz tuproqni sira tark etgimiz kelmasdi. Qaytishda o'zimiz bilan birga yoshlarning dil so'zlari bitilgan daftarlarini ham olib qaytdik. Zero, biz ham ularga mehr ulashishni xohladik. Bil'aks, ularning bahoriy satrlari sizlarni ham suyuntirsa, ajabmas. Mehrga nima yetsin?!

To'qin HAYIT

Yaqinda yangi ta'mirdan chiqqan 46-maktabimiz poytaxtimizning Sobir Rahimov tumanida joylashgan. Zamonaviy anjomlar, laboratoriya uskunalar bilan jihozlangan bilim maskanimizda biz o'quvchilarning bilim olishimiz uchun hamma sharoitlar yaratilgan. Kutubxonamiz nihoyatda boy, turli to'garaklar faoliyat yuritadi.

«Yoshlar yili» munosabati bilan maktabimizning bitiruvchi sinf o'quvchilari tomonidan «Yoshlar bog'i» barpo qilindi. Shu kunlarda maktabimizda o'tkaziladigan «Umid nihollari» sport musobaqalarining 1-bosqichiga qizg'in tayyorgarlik ko'rayapmiz. 9-sinflar orasida kasb tanlash va unga yo'naltirish ishlari avj pallada. Ular uchun turli test savollari tuzilgan bo'lib, ana shu savollar orqali o'quvchining qaysi sohani tanlashini bilib olish mumkin.

Bunday ibratli ishlarning bariga maktabimizga rahbarlik qilib kelayotgan Barno opa Shirinboyeva bosh-qoshlar.

Ustozlarimizning mehribonliklarini aytmayisizmi?! Ayniqsa, boshlang'ich sinflarda tahsil bergan o'qituvchimiz Yoqutxon opa Dadamammedova haqida gap ketganda, sinfimiz o'quvchilarining tilidan bol tomadi. Ertalabki shirin uyqumizdan uyg'onish qanchalik qiyin bo'lmasin, Yoqutxon opaning quchoq ochib kutub olishlarini, muloyim kulib turgan chehralarini ko'z oldimizga keltirib, bilim maskanimiz tomon oshiqardik. Ustozlardan omadimiz chopgan, desak ishonavering.

Hozirgi sinf rahbarimiz Ma'suda opa Umarova ham o'ta mehribon, dilkash, kezi kelganda, talabchan va qattiqqo'llar, Hademay, mustaqil hayotga qadam qo'yamiz. Kelgusida qanday kasb egasi bo'lmaylik, ustozlarimiz mehnatini oqlashga, xalqimiz koriga yaraydigan yigit-qizlar bo'lishga intilamiz.

Abdullo HAMIDULLAYEV,
46- maktabning 9-«A» sinf o'quvchisi

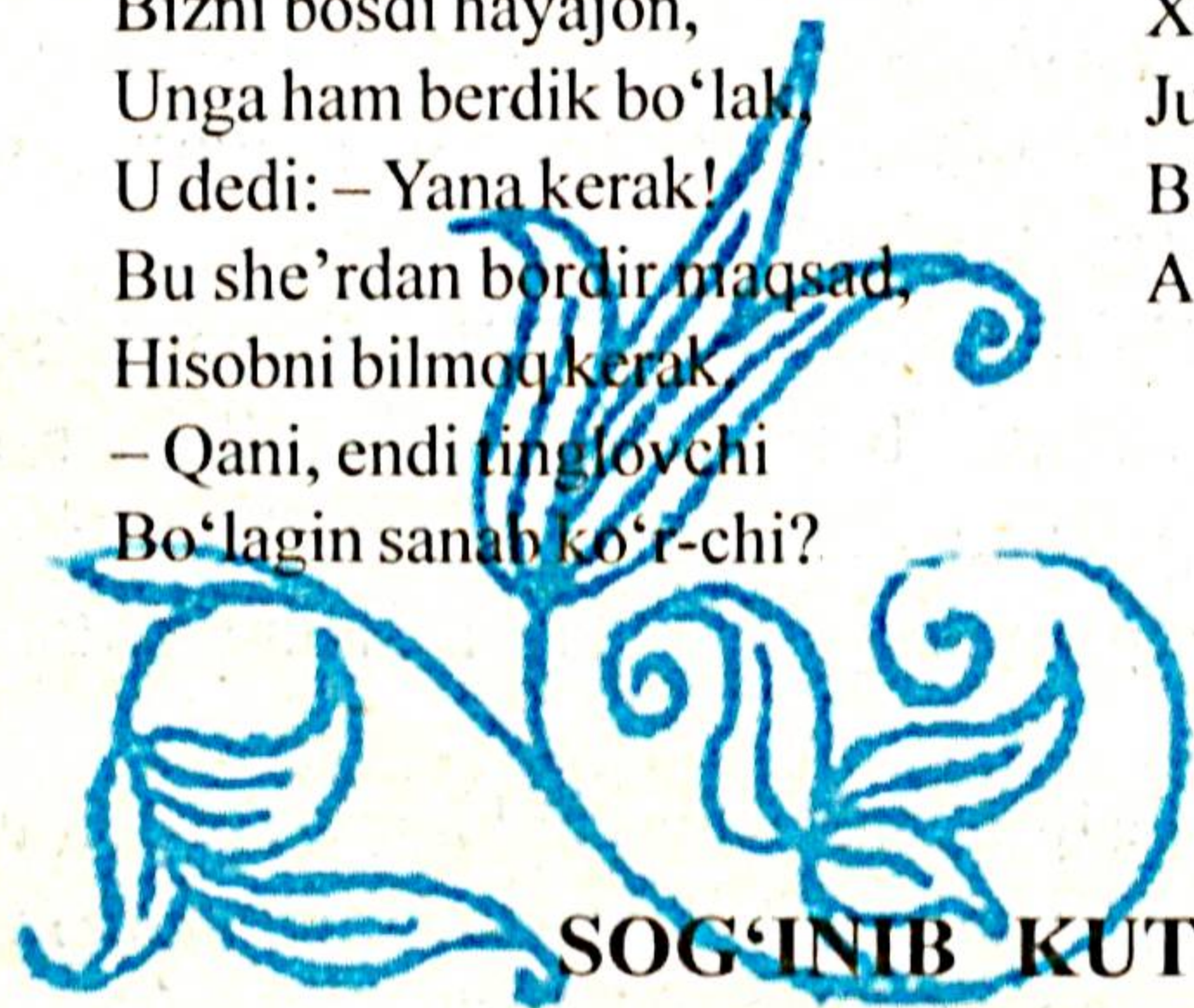
O'zbekiston Mustaqil bosma ommaviy axborot vositalarini va axborot agentliklarini qo'llab-quvvatlash va rivojlantirish jamoat fondi tavsiyasi asosida chop etilmoqda.

APELSIN

Biz apelsin bo'lishdik,
U bitta, biz ko'pchilik.
Bir bo'lagi tulkiga,
Bir bo'lagi ikkiga.
Yetib keldi quyonvoy
Qorni ochdir hoynahoy...
Berdik bir bo'lak unga,
Yana birin bo'riga.

Hamma xursand, shod, quvnoq
Xayol bo'lindi biroq,
Jim bo'ldi hamma birpas
Ko'rindi shu on yo'lbars.
Olib mevaning isin,
Talab qildi ulushin.
Qo'ruvdan yutib yurak,
Berdik unga uch bo'lak.

Keldi ayiqpolvonjon
Bizni bosdi hayajon,
Unga ham berdik bo'lak,
U dedi: – Yana kerak!
Bu she'rdan bordir narsad,
Hisobni bilmoc kerak
– Qani, endi tingloychi
Bo'lagin sanab ko'r-chi?

SOG'INIB KUTGANIM

Xushbo'y iforlarin sochdi binafsha,
Oftob ham sevgisin etmoqda izhor.
Harir libosini kiydi tabiat,
Sog'inib kutganim keldingmu bahor?!

Qalblarni titroqqa solganing rostmi?
Qorlaring tagida qolganing rostmi?
Sog'inib kutganim bilganing rostmi,
Sog'inib kutganim keldingmu bahor?!

BUVIJONIMGA

Bo'lmaganida edi,
Mendeleyev bobomlar.
Uning o'min egallar
Edi mening buvimlar.

Olishmoqqa doim shay,
Askarlar qolar ortda.
Shoshib qolsalar agar,
Yetolmas mergan otida.

Nutqi o'zar fikridan,
Yorug'lik tezligidan,
Nihoyatda aqlli,
Zukko va burro tili.

Xullas, oshpaz va olim,
Juda dono muallim.
Bilgandirsizlar bu kim?
Albatta, mening buvim!

Anora YO'LDOSHEVA,
M.Ulug'bek tumanidagi
308-maktabning
8-«A» sinf o'quvchisi

VATAN

Mayin-mayin esgan sabolar,
Bahoringdan berishar darak.
Ular bilan to'qnashgan mahal,
Orziqadi sen tomon yurak.

Men ham kichik, zarra misoli,
Dilimdagin aytaman takror.
Do'stlarim-chi, quvnoq har biri,
Qalblarida orzular bisyor.

Shukur deyman, dovurg'ing oshdi,
Har bir millat yetolmaydigan.
Ming afsuski, bor ekan hali,
Shavkatingni ko'rolmaydigan.

Har bir farzand erksevar bo'lsa,
Hech kim senga rahna solmagay.
Shu vatanda tug'ildim, shukur,
Mendan uni hech kim olmagay.

Gulnoza JO'RAQULOVA,
TerDU filologiya fakultetining
o'zbek tili yo'nalishi 1-bosqich
talabasi

BAHOR

Bahorni kutishdan entikib qolgan
Ona zamin bugun go'dakdek ma'sum.
Jilg'alar samodan go'yo rang olgan
Bog'lar-u ko'ngilda muattar nasim.

Egim majnuntolning tarab sochlarin
Shamollar siypalab o'rib o'tadi.
Yalpizning atri-yu chechak labini
Quyoshning nurlari emib ketadi.

Bahordan darakchi boychechak tongda
Barg cho'zib bulutni erkalatadi.
Injiq tabiatning erka quyoshi
Bodom gullarini tez uyg'otadi.

Hatto so'zlagisi kelar qoyalar
Bag'ridan inja, dur, marjon beradi.
Toshni yonib chiqqan oppoq na'matak,
Bolalik islarin olib keladi.

Zamira BOZOROVA,
TerDU filologiya fakulteti
3-bosqich talabasi

VATAN, SEN AZIZ

Uzoq yurtlarga xo'p qilaman safar,
Kezaman jahonning turli go'shasin.
Turfa vatanlardan olaman xabar,
Quloqqa ilaman tilmoch so'zlarin.

Mahliyoman, ilhom irmoqdek sizar,
Zahmatkash sayyohdek kezaman bunda.
Aylanibon butun ro'yi zaminni
Qaytaman vatanga qorong'u tunda.

Yurtim tuprog'iga otarman tanni,
O, Vatan tuprog'i naqadar aziz.
O'zga yurtlar go'zal balki ehtimol.
Va lekin sen tanho, alishmam hargiz,
Vatanim, sen tanho, vatan, sen aziz.

Jamila BADALOVA,
TerDU filologiya fakulteti

Bola aziz, odobi undan aziz

Bir kuni ustozimiz maosh oldilar-da, pullarini sumkalariga solib qo'ydilar. Buni hamma sinfdoshlarimiz ko'rdik. Katta tanaffus vaqtida ovqatlanishga sinfdan chiqayotib, do'stimni ham chaqirdim. Har kuni men bilan tushlik qiladigan do'stim ovqatlanmasligini aytdi. Men esa boshqa sinfdoshlarim bilan sinfdan chiqib ketdim.

Oshxonadan qaytib kelganimizda, u bir o'zi sinfda o'tirgan ekan. Negadir bezovta, nimadandir xavotirda edi. Ustoz kirib kelganlaridan so'ng dars boshlandi. Tanaffusga qo'ng'iroq chalinganda, birinchi bo'lib do'stim narsalarini yig'ishtirib, meni kutmay uyga jo'nab qoldi.

Ertasiga esa... ustozimning pullari yo'qolgani ma'lum bo'ldi. Pul esa sinfda o'g'irlangani hammasidan o'tib tushdi. Mening esa birgina gumonim do'stimdan edi... Menimcha, o'g'rilik eng yomon odat. Buni hamma yaxshi bilsa kerak. Do'stinga bu haqda gapirishga uyaldim, lekin do'stim ham «Tong yulduzi» gazetasini o'qishini bilib, xat yozishga qaror qildim. Yozganlarimni o'qib, do'stim o'ziga tegishli xulosa chiqarib oladi, degan umiddaman.

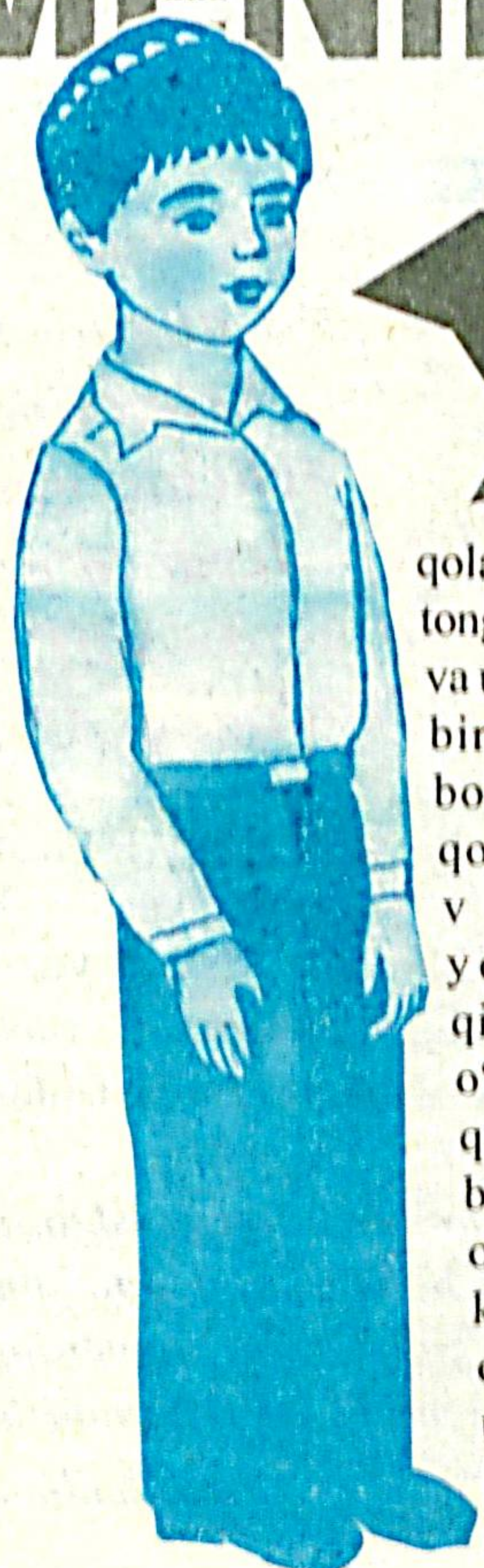
Maktub egasi do'sti va o'z ismini sir tutgan bo'lsa-da, mavzuga befarq qaray olmadik. O'quvchi ruhiyatini hammadan ko'proq ustozlar yaxshi bilishadi. Mavzudan chetlashmagan holda, poytaxtdagi 87-yordamchi mehnat ta'lim

maktabining oliy toifali muallimasi Muattar Haydarovna bilan o'quvchi va uning tarbiyasi haqida suhbatlashdik:

– G'afur G'ulomning «Mening o'g'rigina bolam» hikoyasini o'qigan bo'lsangiz, uy egasi yarim tunda tomida o'g'ri yurganini sezib

MENING DO'STIM

O'G'RI...MI?

qoladi. Qizig'i shundaki, tong otguncha o'g'ri yigit va uy egasi suhbatlashib, bir-birlari bilan onaboladek yaqin bo'lib qoladilar. O'sha vaqtida gi yetishmovchilik, qiyinchiliklar yigitni o'g'rilik qilishga majbur qilgani hikoyada ochib berilgan. Nima deb o'ylaysiz, hozirgi kunda maktab o'quvchilari orasida uchrab turadigan bunday xatoliklarning sababi nimada?

– O'ttiz yillik ish faoliyatim davomida o'quvchilarga ta'lim berib, bunday hollarning ko'piga guvoh bo'lganman. Sinfidagi har bir o'quvchining dunyoqarashi, tarbiyasi turlicha bo'ladi. Bola tarbiyasiga esa ota-ona bilan bir qatorda

ustozlar ham mas'uldir, deb o'ylayman. O'quvchilar o'rtasi-da uchrab turadigan o'g'riliklarga asosiy sabab, ota-onalar va ustozlar tomonidan o'tkaziladigan tarbiyaviy soatlarning kamayib ketishidir. Bunday hollarni oldini olish uchun har bir o'quvchim bilan yaqindan suhbatlashaman. Ularning ruhiyatini o'rganib, o'quvchi bilan shunga yarasha muloqotda bo'lishga odatlangan-man. Men dars beradigan sinfda o'quvchi-larning narsalari yo'qolib qolsa, darsdan so'ng albatta o'quvchilarimni yarim soatga olib qolaman. Bu o'ttiz daqiqa mobaynida o'quvchilarga tarbiyaviy soat o'tkazib, so'ramasdan bironing narsasini olish yaxshi emasligini tushuntirib, turli rivoyatlar aytib beraman. Hadislardan namunalar keltirib, o'quvchilarni halol bo'lishga undayman. Bolani yosh niholga qiyoslay-man. Bola ham nihol kabi nozik,

uni avaylab o'stirangiz, bir kun kelib mevali daraxtga aylanadi. E'tiborsizlik bilan shoxchalarini sindirib qo'ysangiz, bu nihol qurib qolishi mumkin. Shuning uchun o'sib kelayotgan har bir yoshga to'g'ri ta'lim-tarbiya berishga katta e'tibor qaratishimiz lozim. Zero, kelajagimiz bugungi yoshlar qo'lida.

Darhaqiqat, yoshlar bilan bo'lgan bir uchrashuvda Yunusobod tumani IIB tergov bo'limi boshlig'i, mayor Olim Mirzayev hozirgi kunda ayrim yoshlarning giyohvand moddalar uchun o'g'rilik sodir etayotganliklarini ma'lum qiladilar. Bundaylar 1 gr. narkotik uchun o'n-o'n besh ming so'm sarflanishini, har kuni bunday pulni topish uchun ota-onalaridan ham pul talab qilishga majbur bo'lar ekanlar. Bunday vaziyatlarda ota-onalarning o'zlari farzandlarini IIBga olib kelib, ularga chora ko'rishni talab qilgan hollar ham uchrayotgani IIB xodimlarini tashvishga solayotgani so'zlaridan ma'lum bo'ldi. Ana shunday ko'ngilsiz holatlarni oldini olish uchun maktab va kollejlarda ma'rifiy-tarbiyaviy soatlar o'tkazib turilishi yaxshi natijalar berayotgani sir emas.

Albatta, bugun o'zining iqtidori, bilimi, qobiliyati bilan dunyoga tanilayotgan yoshlar bisyor. Vatanimizda o'sib-ulg'ayayotgan har bir o'g'il-qiz avvalo o'zining, qolaversa, ota-onasi, tug'ilib o'sgan yurtining or-nomusini asrab, dunyo havas qiladigan insonlar bo'lib yetilishini tilaymiz.

Guliyuz ORIFJONOVA

«Lider» so'zi o'zbekchalashtirilganda, «boshlovchi», «yetakchi», «oldinda boruvchi» ma'nolarini anglatishini juda yaxshi bilasiz. «Liderlik» hammaga ham nasib etavermaydigan, hamma ham uddalay olmaydigan vazifa.

«Liderlik» sizdan faollikni, tadbirlarda muntazam ishtirok etishni talab qiladi. Demak, siz yetakchi, oldinda boruvchi bo'lmoqchi bo'lsangiz, sinfdoshlaringizdan ko'ra ko'proq ishlashingiz, o'qishingiz, izlanishingiz kerak.

Maktabda o'quvchilar orasida birinchilikka intilgan bola kelajakda ham albatta qaysidir jamoaning oldinda boruvchisi bo'lishi sir emas.

Mutaxassislar aytadi: «Liderlik»ni asosan maktab partasidan boshlash kerak. Chunki maktab o'quvchilarni yetakchilik qobiliyatlarini shakllantiradi.

Maktablardagi yetakchilar, sinf sardorlari ham o'zlarining yetakchilik, boshlovchilik qobiliyatlari bilan tengdoshlaridan farq qiladi. Bugungi suhbatdoshlarimiz ham sardorlar, yetakchilar.

«LIDER»LIK

yoxud sardor bo'lishning siri

Jasur PO'LATOV, Toshkent Davlat sharqshunoslik instituti qoshidagi Sobir Rahimov akademik-litseyining 1-bosqich talabasi:

– O'qishning birinchi kunidanoq barcha guruhlarda bir muammo paydo bo'lgan edi: «Kim sardor bo'ladi?»

PO'LATOV – SARDORLARNING SARDORI

«Men bo'laman», deb hech kim otilib chiqmadi. Guruhimiz rahbari Umida opa Abduqahhorova bir nechta o'quvchiga sardorlikni taklif etdilar. Biroq, ular rad etdi.

Ayrim darslarda guruhimiz ikkiga bo'linadi. Bir kuni ona tili darsi tugagandan so'ng, yarim guruhimiz o'quvchilari meni tabriklashdi, nomimga iliq gaplar aytishdi. Hayron bo'lib, sababini so'radim. Ikkinchi guruhga dars berayotgan rahbarimiz Umida opa: «Po'latov – sinf sardori», deb e'lon qilgan ekanlar.

Boshida hayron bo'ldim. Hatto yoqmadi ham. Lekin keyinchalik bundan afsuslanmadim. O'z ishimga berilib ketdim shekilli, hatto atrofdagilar e'tiborini qozondim. Oradan bir necha oy o'tgandan so'ng, meni bir ovozdan barcha guruhlarning, ya'ni 14 ta guruhning sardori etib saylashdi.

Sardorlarning sardori bo'lish menga yana-da katta mas'uliyat yukladi. Barcha vazifalarni vaqtida bajarishga, ustozlarim, tengdoshlarim ishonchini oqlashga harakat qilyapman. Lekin shuni yaxshi bilamanki, men bir o'zim hech narsa qilolmayman. Barcha ishlarimga ustozlarim, guruhdoshlarim, sardorlarning o'zi yordam berayapti. Demochimanki, aziz tengdoshlar, siz sinfingizning, hatto maktab, kollej, litseyingizning lideri bo'lishdan cho'chimang. Buning uchun sizda xohish, istak bo'lsa, bas.

YETAKCHI

Turg'unoy Ro'zametova, Farg'ona tumanidagi 3-maktabning bolalar tashkiloti yetakchisi:

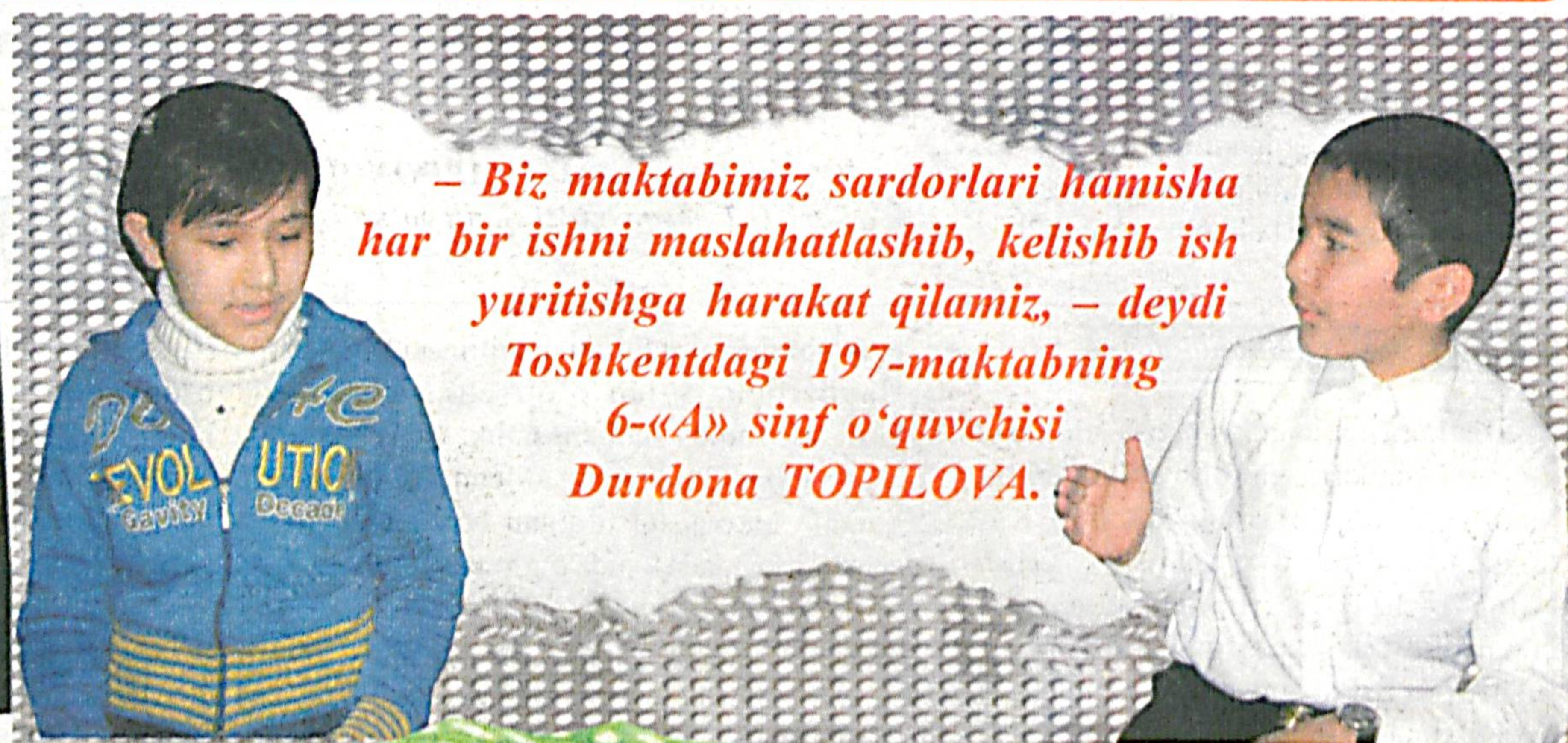
– 14 yildan beri bolalar davrasidaman. Har bir tadbirlarda o'quvchilarimiz faol. Ulardagi izlanuvchanlik, intiluvchanlik meni gohida hayron qoldiradi.

O'quvchilarimizning ko'pchiligida sardorlikka qobiliyati borligidan quvonaman. Maktabimiz sardorlari o'quv ishlaridan tashqari, savob ishlarga ham ulgurmoqdalar. Ular boshchiligida qishlog'imizda yolg'iz yashaydigan Lobar va Inobat xola hamda Tursun tog'a xonadonida bo'lib, suhbatlaridan bahramand bo'lishdi. Hatto chaqqon qizlarimiz ularning uy yumushlarini ham bir zumda bajarishdi.

Bundan tashqari,

– Biz maktabimiz sardorlari hamisha har bir ishni maslahatlashib, kelishib ish yuritishga harakat qilamiz, – deydi Toshkentdagi 197-maktabning 6-«A» sinf o'quvchisi Durдона TOPILOVA.

– Sardorimiz Durдона sinfdagi har bir jarayonni anglab turadi. Darsga kitoblarsiz kelganim ham uning e'tiborida. Achchiq gaplari boshimni xam qildi, – deydi to'polonchi nomini olgan 6-«A» sinf o'quvchisi Saidmahmud ANVAROV.

o'quvchilarimiz juda iqtidorli. Biri she'r yozsa, biri rasm chizadi. 7- sinf o'quvchisi Abdushukur Ergashev tabiat mo'jizalari, ertak qahramonlariga chizgan rasmlari bilan maktabimizda taniqli. Abdushukur o'zining faolligi, a'lo o'qishi bilan tengdoshlariga o'mak.

TAHRIRIYATDAN:

Bu kabi sardorlar har bir bilim maskanida bor. Keling, bu borada gazetamiz orqali bir-biringiz bilan bahslashing, fikr almashing, o'rganing va o'rgating.

Bilimdon sardorlar, yetakchilar, qayerdasiz, ovoz bering?! Qo'ng'iroq qiling, maktub yo'llang, tahririyatimizda mehmon bo'ling!

Yosh, iqtidorli estrada qo'shiqchisi Otabek Mutalxo'jayevning nomi ham, qo'shiqlari ham muxlislari tilidan tushmay qolgan.

— San'atkorlar sulolasining kenja vakillaridansiz. San'at olamiga yetaklagan ham ana shu muhit bo'lsa kerak.

— Bobom Fayzulla Mutalxo'jayev maqom qo'shiqlarini maromiga yetkazib ijro etardilar. Bolaligimizda bizni yonlariga chaqirib: «Mana bu dutor, bu rubob bo'ladi. Ularda mana bunday kuy chalinadi», deya musiqa asboblari bilan tanishtirishga harakat qilar, qo'shiqlar kuylab berardilar. Biz esa o'yinqaroqlik qilib, ko'chaga oshiqardik. Bobojonim mumtoz qo'shiqlarimizni birgina dutorda jonli ijro etganlarida miriqib tinglamaganimiz, o'gitlarini quloqqa olmaganimiz, shunday imkoniyatlarning qadriga yetmaganimiz uchun hozir juda achinaman.

Lekin baribir san'atkor bo'lish ishtiyoqi juda baland edi. Bog'chada ham, maktabda ham hech bir tadbir, bayram mening ishtirokimsiz o'tmasdi, hisobi. Poytaxtdagi 4-maktabni tamomlab san'at yo'nalishidan ketmoqchi bo'lganimda, otanom rozi bo'lishmagan. Ayniqsa, oyijonim, san'atning noni juda qattiq bo'ladi, mashaqqatli ko'p, deya turib olgandilar. Shuning uchun ham Toshkent politexnika universitetiga o'qishga kirganman. Shuning barobarida ustozim Yunus aka To'rayevdan vokal bo'yicha dars olganman.

— Birinchi qo'shig'ingiz she'ri o'tgan asrning eng yaxshi she'ri, deb tan olingan ekan.

— Abdulhamid Cho'lponning 1918-yilda yozilgan «Oydan-da go'zal, kundan-da go'zal» nomli she'ri o'tgan asrning eng yaxshi she'ri, deb tan olingan edi. Shoir va kompozitor Dilshod Mahkamov bilan birgalikda shu she'rni qo'shiq qilganmiz. Hozirgi kunda esa yaratgan qo'shiqlarimiz soni 12 taga yetdi.

— Otabek, muxlislaringiz sizni nafaqat qo'shiqlaringiz, balki filmlardagi obrazlaringiz orqali ham yaxshi tanishadi. Qo'shiqchilarning filmlarda ham suratga tushishlari borasida turli fikrlar yuradi. Bu xususda sizning fikringiz qanday?

— Yaqin-yaqinlarga meni muxlislarim Otabek deb emas, «Olovuddin» deb chaqirishardi. «Olovuddinning yangi sarguzashtlari» filmidagi bosh qahramon obrazini maromiga

«BOBOMNING QADRI O'TDI...»

Bolajonlar, orangizda san'atni sevmaydigan, diltortar kuy va qo'shiqlardan zavqlanmaydiganlar topilmasa kerak-a? Ayniqsa, zamonaviy estrada qo'shiqlari bo'lsa. Bu yo'nalishda kuylayotgan san'atkorlarning nomlarini nafaqat siz, balki jajji uka va singillaringiz ham hecham tutilmay sanab berishlariga aminman.

«Yoshlar yili»dan ruhanib, yana-da sermahsul ijod qilayotgan yosh qo'shiqchilarimizni sizlarga yaqinroq tanishtirish maqsadida suhbatga chorladik:

yetkazib ijro etgandimki, meni shunday atashgandir. Bir oy davomida katta ekranlardan tushmagan bu filmni bunchalar muvaffaqiyat qozonadi deb sira o'ylamagandim. Keyin esa taniqli rejissyor Mels Abzalov «Sirdi sirtmoq» filmiga taklif qildi. Hademay «Lola» nomli filmimiz ham tomoshabinlar hukmiga havola qilinadi.

Qo'shiqchilarning filmlarda suratga tushishlariga kelsak, ijodkor o'zini har tomonlama sinab ko'rsa, shu tariqa uning yangi-yangi qirralari ochilsa, buning nimasi yomon?! Lekin vaqt deganlari oliy hakam ekan. Hammasiga birdek ulgurish ancha qiyin. Agar kishida qiziqish, intilish, xohish bo'lsa, bariga ulgursa bo'ladi.

— 2007-yil hayotingizda juda omadli kelibdi.

— O'tgan yilimizning hayotimda unutilmas iz qoldirgani rost. «Nihol» mukofoti sovrindori bo'ldim, ko'plab qo'shiqlar yaratdim, vodiy bo'ylab yakkaxon konsertimni berdim. Bu yutuqlarning ortida qancha mehnat, izlanishlar yetishini hamma ham his qilavermaydi.

— Qaysi san'atkorlarga havas qilasiz? Taqlidga qanday qaraysiz?

— Ozodbek Nazarbekov, Ozoda Nursaidova, Yodgor Mirzajonovlarga juda havas qilaman. Lekin ularga taqlid

qilmayman. Chunki inson hech qachon o'zligini yo'qotmasligi kerak. Ozmi-ko'pmi, mehnatlarim evaziga muxlislaringa Otabek bo'lib tanilsam, baxtiyor bo'lardim.

— Mashhurlik yaxshimi?

— Yaxshi tomoni — hammaning e'tiborida bo'lasan, dastxatlar so'rashadi. Lekin o'ziga yarasha mas'uliyati ham bo'ladi. San'atkor izlanmasa, o'z ustida ishlamas, talabchan muxlislari nazaridan chetda qolishi hech gapmas.

— «Falonchi yoshgina bo'laturib, yulduzlik kasaliga chalinibdi», degan gaplar tez-tez quloqqa chalinadi.

— Erta porlagan yulduz erta so'nadi, degan gap ham bor. Yulduz bo'lish, menimcha, biz san'atkorlarga emas, ko'proq muxlislaringizga bog'liq, haqiqiy bahoni ular berishadi.

— San'atkor bo'lish niyatidagi uka va singillaringizga tilaklaringiz.

— San'at bilangina emas, sport bilan ham muntazam shug'ullanishsin. Sport insonni chidamli, bardoshli qilib tarbiyalaydi. Bu esa san'atkor uchun juda muhim.

— Maroqli suhbatigiz uchun tashakkur. Sizga ijodiy parvozlar tilaymiz.

Sahifamizning navbatdagi mehmoni Toshkent tibbiyot institutining 1-bosqich talabasi Nozima Nasriddinova bilan jamoatchi muxbirimiz Muxlisa MUSAXO'JAYEVA hamsuhbat bo'ldi.

Bo'lajak shifokor qizning san'atga qanday aloqasi bor ekan, deysizmi? Nozima kimning nabirasi ekanligini aytsam, savolingizga o'zingiz javob topib olasiz.

Nozima marhum aktyorimiz, ajoyib so'z ustasi Soyib Xo'jayevning nabirasi bo'ladi. Ko'zlari doim kulib turadigan bu qizdagi xushchaqchaqlik, samimiylik, askiyaga moyillik kabi fazilatlar bobosidan meros bo'lsa, ajabmas. Rus tilidagi maktabda tahsil olgan bo'lsa-da, she'rlari o'zbekona samimiylikka yo'g'rilgan. O'qishlari, mashg'ulotlari, uy yumushlaridan ortib, qog'oz qoralashga ham fursat topadi. Ayrim she'rlariga o'zi kuy bastalab, dutor jo'riligida xirgoyi qilganida, shirali ovoziga, qobiliyatiga tasannolar aytgiz keladi. Uning izlanuvchanligi, tirishqoqligiga tengdoshlari havas qilishadi.

— Adabiyotga, san'atga mehrim bo'lakcha, — deydi Nozima mayin kulib, — lekin shifokor bo'lib, xasta insonlar dardiga malham bo'lishni afzal bildim. Shu jihatdan bobomga o'xshasam kerak. Kulgu — inson umrini uzaytiradi, deyishadi. Demak, bobojonim so'z orqali, betakror san'atlari orqali insonlar umriga umr qo'shgan ekanlar.

Inson qay bir kasbni egallamasin, qalbida san'atga mehr bo'lsa, ma'naviyati, ichki dunyosi go'zallashaveradi, shunday emasmi?!

Nozimaxonning she'riy mashqlaridan sizga ham ilindik:

MEHRIBON ONAM

G'am-g'ussali kunlarda,	Doim bo'lding parvonam,
Omad yuz o'girganda,	Mehribon, munis onam.
Yolg'iz sen eding daldam,	Yolg'iz o'zing sirdoshim,
Dilkashim — jonim onam.	Ta'zimda egik boshim,
Hammadan ko'proq suyub,	Sen-la nurafshon olam,
Xatolarimga kuyib,	Nur-u iymonim onam.

YULDUZ BO'LIB PORLASAM DEYMAN...

Shahzodbek Xojakovni o'quvchilarimizga tanishtirishning hojati ham bo'lmasa kerak. Chunki bolajonlar uni sevimli ko'rsatuvlari orqali juda yaxshi tanib olishgan. Jajji nabirasi Shahzodbekdagi san'atga, qo'shiqchilikka bo'lgan ishtiyoqni o'z vaqtida payqagan Obodxon buvi uni poytaxtga olib kelganiga ham bir yildan oshibdi. Hozirgi kunda Alisher Navoiy nomidagi Nafis san'at litseyining 6-sinfida a'lo baholarga tahsil olish bilan birga, «Bolalar dunyosi» ko'rsatuvi hamda «Bolalar vaqti» eshittirishlarida boshlovchilik qilyapti. Uni tengdoshlari «Sehrii uzuk» filmidagi obrazi, shuningdek, talaygina qo'shiqlari orqali ham yaxshi tanib olishgan. «Hayot», «Boraman» nomli qo'shiqlarining soni «Afsonalar», «Surxonlik», «Siz bilan» kabi yangi qo'shiqlari hisobiga ortib boryapti. Litseydagi o'qituvchisi Barno opani xuddi onasidek e'zozlaydi. Ustozlari Fotima opa va Dilafro'z opalardan qo'shiqchilik sirlarini qunt bilan o'rganyapti. Taniqli xonanda Ozodbek Nazarbekovga juda havas qiladi. Sevimli san'atkori Yodgor Mirzajonov bilan birgalikda yaratayotgan duet qo'shig'ini hademay muxlislari hukmiga havola qilish niyatida.

Bayram arafasida Shahzodbekning yumushlari yana-da ortdi. Uni goh Muqimiy teatrida, goh Davlat sirkida, goh «Bolalar kutubxonasida» o'tkazilgan tadbirlarda uchratdik. O'zining zavqli qo'shiqlari bilan bayram va tadbirlarga yana-da fayz kiritdi. Yaqinda Surxondaryoda, Denovda bo'lib o'tgan Navro'z tantanalarida ishtirok etib qaytdi.

— Bo'sh vaqtigizni qanday taqsimlaysiz? — so'raymiz Shahzodbekdan.

— To'g'risi, bo'sh vaqtim juda kam bo'ladi. Fursat topildi deguncha, kitob o'qishga intilaman. Avvallari, «Egri va to'g'ri», «Uch og'ayni botirlar» ertak kitoblarini maroq bilan o'qirdim. Hozir esa «O'tkan kunlar» romanini o'qiyapman. Ingliz tilini mukammal o'rganish harakatidaman. Sport bilan shug'ullanish ham eng sevimli mashg'ulotlarimdan.

Shahzodbekning orzulari juda mo'l: ulg'aygach, uni san'at olamiga yetaklagan Obodxon buvijonisi, ota-onasining ishonchini oqlab, yurtimiz osmonida «porlayotgan» yorqin yulduzlardan biri bo'lmoqchi.

Aytishlaricha, insonning bolalikda qilgan sof, beg'ubor niyatlari albatta ijobat bo'larkan. Umid qilamizki, Shahzodbek ham dilidagi barcha niyatlariga albatta yetishadi.

OYGA DO'STMISAN, UKAJON?

Esse

Shohjahon RAUPOV

Jim turolmadim:

– To'xtanglar, bu qanaqasi bo'ldi, nega urayapsanlar uni? – deya ularning shashtini qaytardim.

– Kimsiz o'zi, nega birovlarning ishiga burningizni suqasiz? – chamasi to'daboshi bo'lmish novcharoq bola menga jahl bilan tikilib turdi. – Siz bilmaysiz-da, sotqin chiqdi bu bola, ta'zirini berish kerak!

Yigitchalarning vajohati qahrli, indamasa, ular hech nimadan qaytmasdi. Darhol qo'l telefonimni chiqarib, raqam terishga chog'landim.

– Telefonni bu yoqqa ol! – senlashga o'tdi to'daboshi.

– O'rtoqlaringga yordam kerak, tezda kasalxonaga bildirmasa, yomon bo'ladi.

Bolalar bir-biriga ma'noli qarab qo'yishdi.

– To'xtang, o'zimiz hal qilamiz, – deya sekin yonimga keldi novcha bola. Nazarimda, u sal hovuridan tushgandek edi. Yerda cho'zilib yotgan bolani engashib turg'azishdi. Uning yuzlari shilingan, burnidan qon oqardi. Bolalardan biri unga dastro'molchasini tutqazdi.

– Qayerda turasan, yur men bilan, – dedim kaltaklangan boladan xavotirlanib.

– Yo'q, – dedi qat'iy to'daboshi,

– u bizning o'rtog'imiz, biz bilan ketadi. **1**

– Bir bolaga to'rtovlon bo'lib-a, o'rtoq degani shunaqa bo'ladimi?

– Siz tushunmaysiz, u do'stlikka xiyonat qildi, yuzimizni yerga qaratdi.

– Nima bo'lgandi o'zi? – qiziqib so'radim.

– Bu sir, sizga aytolmaymiz.

Bolalar jim bo'lib qolishdi. Barchasining boshi egik, mudhish voqea yuz bergan kabi qovoq uyib turaverishdi. Jimlikni do'pposlangan bolaning piqillab yig'lashi buzdi:

– Men xato qildim, jazoga loyiqman, – u yuz-ko'zlaridagi qonni artib gapira boshladi. – Uringlar meni! Kampirning doriga deb bergan puliga kompyuter o'ynadim. Bunchalik bo'lishini bilmagan edim. Bugun yoniga borib, uzr so'radim, ertaga yana xabar olaman. Buvi meni kechirdi, – u yana yig'lay boshladi.

Bolalardan birortasi uning so'ziga e'tibor bermadi, go'yo eshitmadi, betiga qaramadi.

– Agar bu haqda bizga aytganingda, qaramog'imizdagi qariya shifoxonaga tushmagan bo'lardi. Sen tufayli buvi kasal bo'lib qoldi. Endi o'qituvchimizga nima deymiz? – to'daboshi ortiga burildi. Bolalar uning ketidan ergashdi.

Hammasi kutilmaganda bir zumda bo'lib o'tdi. Kaltaklangan bola miq **2**

etmay joyida turaverdi. Yana noqulay sukut boshlandi. Bu paytda oy yana-da yorqin nur sochdi. Sayxonlikda men, oy va boshi egik bola jim turaverdik. Unga nimadir degim, yupatgim keldi. Yigitlik ostonasida turgan o'smirlarga – sinfdosh o'rtoqlariga havas qildim.

– Oyni ko'rayapsanmi? – so'radim unga dalda bo'lib. U avval hayron bo'lib menga, so'ngra esa oyga termulib qoldi...

Bekatda uzoq turib qoldim. Qor uchqunlay boshladi. Bolaligimdan qorni yaxshi ko'raman. Qor yoqqan nunlarda meni uydandan topish qiyin, o'rtoqlarim bilan qorbo'ron o'ynab oyoq-qo'llarim muzqotsa-da, parvo qilmay ko'chada yuraverardim.

Bir pasda xazonlar ustini qor qoplab, atrof oppoq tusga kirdi. Bunday damda xayol surib piyoda yurishga nima yetsin. Bekatdagilar avtobus poylab betoqat bo'la boshlashdi. Men esa ularga parvo qilmay yo'lak tomon yurdim. Xazonlarni bir-bir bosib borarkanman, olislarda qolgan bolaligim yodimga tushdi. O'shanda buvim hayot edilar. Akam ikkimiz qishki ta'tilni intilqik bilan kutardik. Chorak tugashiga hali ancha borligiga qaramay, safar taraddudiga tushardik. O'sha qish kutilmaganda akam shamollab qoldi. Ta'til boshlansa-da, uning isitmasi **3**

tushmadi. Oppoq xalatli chiroyli qiz uyimizga qatnab, akamga nina sanchib ketar, shunga qaramay «polvon» hadeganda o'rnidan turmadi. Onam uni polvonim, deb erkalatar, do'mboqqina akam bundan xursand bo'lardi.

Shunday qilib, polvon birinchi qordayoq yotib qoldi. Men nima qilarimni bilmay:

– Buxoroga bormaymizmi? – deya onamdan qayta-qayta so'rayverdim. Onamning javobini kutmay:

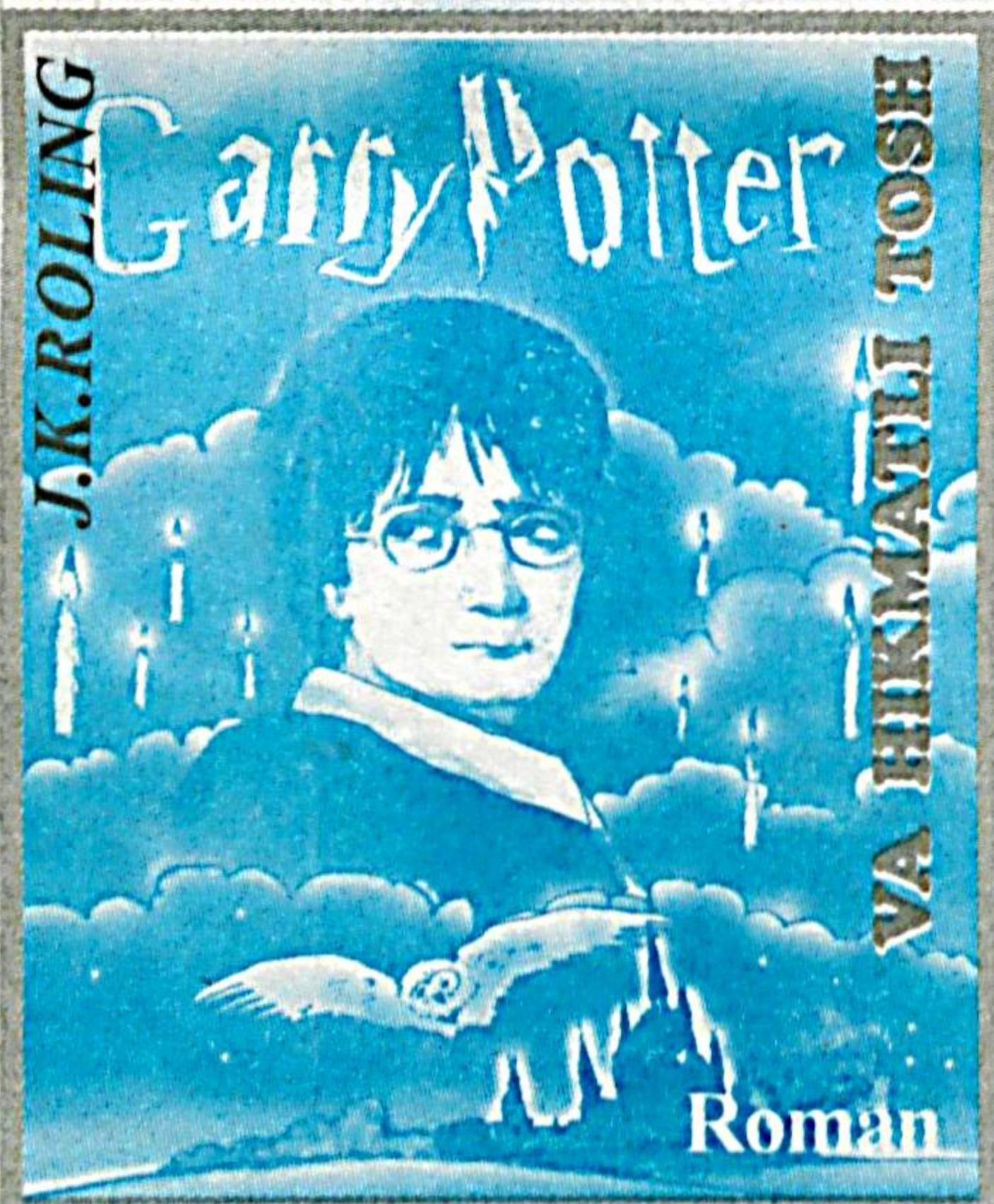
– Buvim xafa bo'ladilar-da endi, – deb xo'rsinib qo'yardim. Nihoyat, dodimni xudo eshitdi shekilli, otam xizmat safari bilan Buxoroga boradigan bo'ldilar. Tuni bilan uxlamay chiqdim, onam ra'yimni qaytarolmadilar. Ota-bola yo'lga otlandik.

Xayrlashish chog'ida onam peshonamdan o'pib:

– Senga ishonaman, endi katta yigit bo'lib qolding, buvingni azob berma, hadeb ko'ptokni ketidan yugurma, – deya uzundan-uzoq o'gitlarini qulog'imga quyidilar. Eshikdan chiqqunimcha go'yo aqlli bola bo'lib, onam nima desalar, «xo'p-xo'p» deb turdim. Samolyotlar uchib-qo'nadigan katta maydonga oshiqar ekanman, o'zimni ulg'aygandek sezdim. Otamga havas bilan qarab, tez kunda u bilan bo'ylashishni orzu qildim.

Shu kungacha hamma menga «Akasining dumi» deb hazillashar, bu esa jahlimni chiqarar, ularga qasdma-qasd bir o'zim o'ynash uchun uzoq-uzoqlarga ketib qolardim... **4**

Davomi. Boshi o'tgan sonlarda.

– Yaxshiyamki, hozir tun ekan. Pomfri xonim qulog'imning yangi tig'inarini yoqtirib qolganini aytganidan buyon shunchalar qizarmagan edim.

Professor MakGonagallning nigohi Albrus Dambldorga qadaldi.

– Har yoqqa tarqalgan mish-mishlar bilan taqqoslaganda, ukkilar galasi – shunchaki arzimas narsa. Hamma nima to'g'risida gapirayotganini bilasizmi? Ular nima sababdan uning g'oyib bo'lganini bilish uchun fol ochyaptilar. Uni nihoyat nima to'xtatib qolganini taxminlashmoqda.

Shunday taassurot paydo bo'lgandiki, professor MakGonagall uni hammadan ham ko'p tashvishga solgan, u muhokama etishni istagan, evaziga kuni bo'yi sovuq tosh devor ustida haykal kabi qotib o'tirgan mavzu haqida nihoyat gap ochdi. Va uning Dambldorga teshib yuborgudek qaratilgan nigohi buni faqat tasdiqlardi. Atrofdagilarning hammasi nimalar deyishayotganini bilsa ham, toki Dambldor buning haqiqat ekanini aytmagunicha, u buanga ishonmasligi ravshan edi. Biroq, limon bo'lakchalariga berilib ketgan Dambldor javob berishga shoshilmasdi.

– Aytishlaricha, – qat'iyat bilan so'zini

davom ettirdi professor MakGonagall, – o'tgan tunda Volan-de-Mort Godrik Cho'nqirida paydo bo'lgan emish. U yerda u Potterlar tufayli paydo bo'lganmish. Agar mish-mishlarga ishonadigan bo'lsak, Lili va Jeyms Potterlar... Ular... Ular jonsiz emishlar...

Dambldor boshini egdi va professor MakGonagall yutoqib havoni simirdi.

– Lili va Jeyms... Bo'lishi mumkin emas... Men bunga ishonishni sira istamagandim... O, Albus...

Dambldor qo'lini cho'zdi va uning yelkasiga tekkizdi.

– Tushunaman... – alam bilan dedi u. – Sizni juda yaxshi anglab turibman.

Professor MakGonagall yana gap boshlagan chog'ida, uning ovozi titrardi:

– Bu hali hammasi emas. Aytishlaricha, u Potterlarning o'g'li Garrini o'ldirishga uringan emish. Lekin buni uddalolmabdi. Bu kichkintoy bolani o'ldira olmabdi. Sababi, nimadalgini hech kim bilmaydi, bu qanday sodir bo'lgani hech kimga ma'lum emas. Lekin, aytishlaricha, Volan-de-Mort bolani o'ldirishga chog'langanida, birdan uning kuch-quvvati ado bo'libdi va aynan shu bois u g'oyib bo'lgan emish.

Dambldor g'amgin bosh iring'adi.

– Bu... bu rostmi? – tutilib so'radi professor MakGonagall. – U sodir etgan barcha kirdikorlaridan so'ng... U bizlardan shuncha birodarlarimizni o'ldirganidan keyin... kichkinagina bolakayni o'ldirolmabdimi? Axir bu g'oyat ajablanarli... Agar uni to'xtatib qolishga necha bor uringanlarini yodga olsak... Buning uchun qanday choralar ko'rilgandi... Biroq, Garri qanday mo'jiza bilan omon qolishga muvaffaq bo'ldi?

– Biz faqat taxmin qilishimiz mumkin, – javob berdi Dambldor. – Ehtimol, haqiqatni hech qachon bilolmasak ham kerak.

Professor MakGonagall kissasidan chetiga to'r tutilgan dastro'molini olib, ko'zoynagi ostidan ko'z yoshlarini artishga kirishdi. Dambldor burni bilan chuqur

nafas olib, havoni simirdi, kissasidan oltin soat chiqardi va sinchiklab ko'ra boshladi. Bu g'oyat ajib soat edi. Soatning o'n ikki mili mavjud bo'lib, biroq, raqamlari yo'q edi, raqamlar o'rniga kichik sayyoralar bor edi. Ular joyidan jilmay, doira bo'ylab tinimsiz aylanardilar. Ammo Dambldor soat aynan nimani ko'rsatayotganini yaxshi tushunardi. Shu bois u soatni qaytib kissasiga soldi va dedi:

– Xagrid kechikyapti. Aytganday, bu yerda bo'lishimni sizga aynan o'sha aytgan bo'lsa kerak, deb o'ylayman.

– Ha, – tasdiqladi professor MakGonagall. – Lekin siz aynan shu joyda nima sababdan paydo bo'lganingizni aytmaysiz, shekilli?

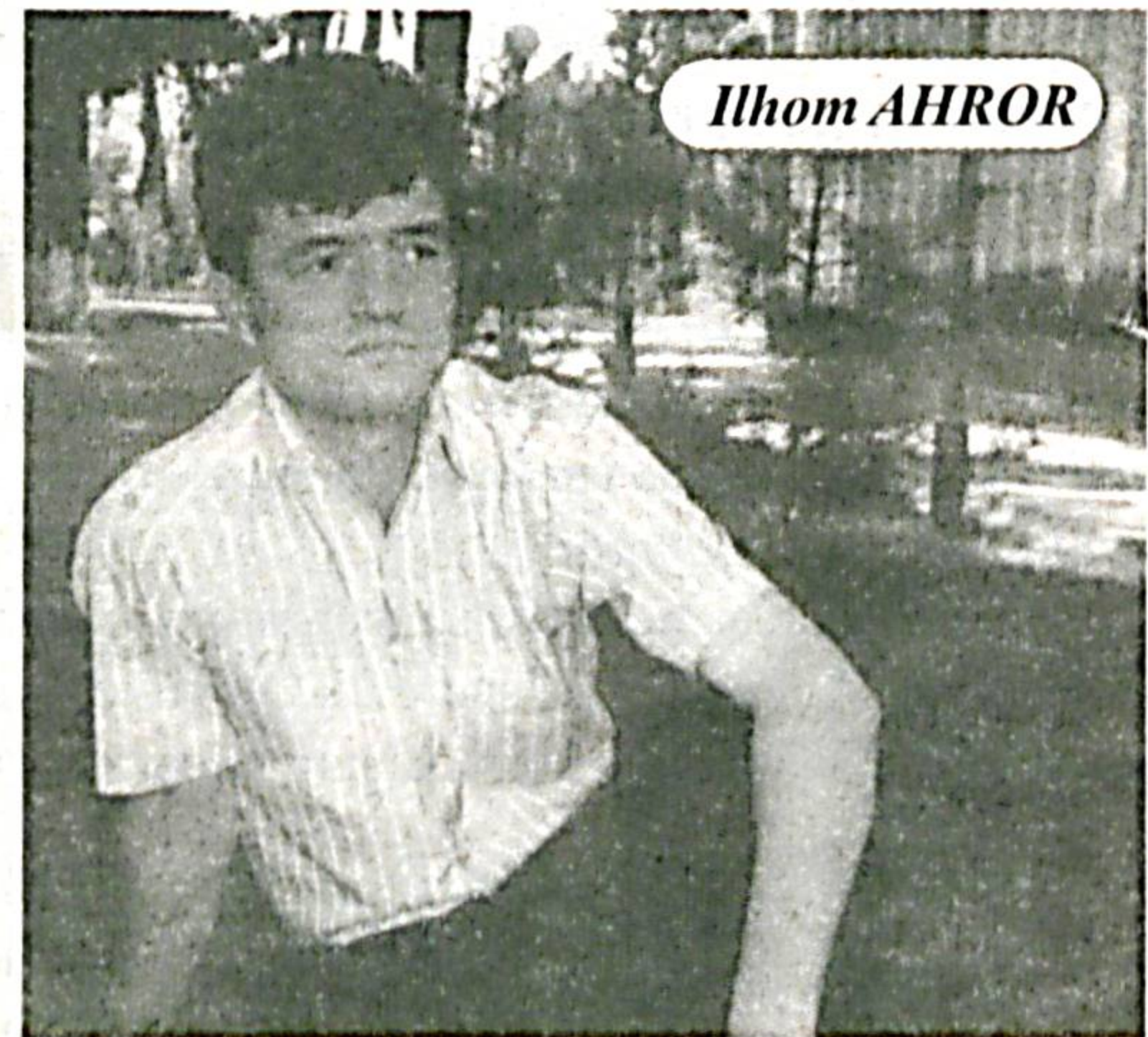
– Bu yerdaligimning sababi shuki, Garrini xolasi va pochchasiga bermoqchiman. Ular bolaning omon qolgan yagona qarindoshlaridir.

– Nahotki siz... nahotki shu yerda yashovchi kishilarni nazarda tutayotgan bo'lsangiz?! – qichqirib yubordi professor MakGonagall dik etib o'rnidan turib, to'rtinchi rahamli uyga barmog'ini o'qtalar ekan. – Dambldor, siz bunday qilmaysiz. Ularni kun bo'yi kuzatdim. Bizlarga shunchalar o'xshamas boshqa juftlikni topolmaysiz. Ularning o'g'ilchasi ham bor, onasi uni aravachasida olib ketayotganida, oyoqlari bilan onasini tepib, konfet olib berishni talab qilayotganini ko'rdim. Shundayam Garri Potter shu yerda yashashini xohlaysizmi?

– Uning uchun bu eng yaxshi joy, – qat'iy javob berdi Dambldor. – U kattaroq bo'lgach, xolasi va pochchasi unga hammasini gapirib bera oladilar. Ularga xat yozib qo'ydim.

Gulchehra SA'DULLAYEVA
tarjimasi

Davomi bor.

Ilhom AHROR

YANGI HARF

Sen yozgan harf, Zuhra qizim,

Alfavitda ko'rinmas.

«L»mi bu yo shingil uzum?

Nimaligi bilinmas.

Fotima der: – Onajonim,

Zuhrani urmang tergab.

Yangi harflar topmoqchi u,

Sinfirmizda ham shu gap?!

DADAM UCHUN HAM...

– Nodir, – dedi bir kuni dadam, –

Senga shuni qilayin xitob.

Olim bo'laman, deysan-u,

Qo'lingga hech olmayсан kitob.

Hayron bo'lib yurdim avvali,

Men tengilar o'ynab yurishar.

Kitob olib chiqsam ko'chaga,

O'rtoqlarim olib qo'yishar.

Bir kun men ham dadamga dedim:

– O'zingiz ham amal qilmaysiz,

O'qiyisiz-ku kechasi bilan,

Nima uchun olim bo'lmaysiz?!

– Bilasanmi, nega o'qiyman,

Kitob ochsam, zavqqa to'laman.

O'qib olim bo'lgan kuning –

Men ham olim bo'lib qolaman...

...Shundan keyin boshladim ishni,

O'qiyapman bo'lgancha sergak.

Sababi, men dadam uchun ham,

Endi olim bo'lishim kerak...

XUSHXABARNING QANOTI BOR

1979-yili qurilgan majmua 2002-yil talabalarning «Universiada» musobaqalari arafasida qaytadan ta'mirlandi.

O'tgan yili Buxoro shahriga o'tkazilgan «Speshil olimpiks» maxsus Olimpiadasi, ishchi-mehnatkashlarining «Salomatlik» spartakiadasi musobaqalarining qator turlari bo'yicha bahslar aynan shu majmuada o'tgandi.

Viloyat xalq ta'limi boshqarmasiga qarashli sport maskanining voleybol, basketbol zali o'lchamlari jahon andozalariga to'la mosligi tufayli ko'plab musobaqalarni bu maskanda o'tkazilishiga sabab bo'lmoqda.

Orif Uzoqov rahbarlik qiladigan ushbu dargohda 18-sonli bolalar va o'smirlar sport maktabi ham joylashgan.

Sport maktabida voleybol, velosport hamda sport gimnastikasi bo'yicha 400 nafar o'quvchilar muntazam shug'ullanmoqdalar.

Sport gimnastikasi turida shug'ullanayotgan bolalar barkamollikka erishib, sportda yuqori natijalarga erishyapti. Azizbek Narzullayev, Vadim Davronov kabi o'smirlar respublika birinchiliklarida sovrindorlar qatoridan joy olishdi.

Murabbiylar Kirill Popov, Ixtiyor Rahmatov, Nasiba Azizova shogirdlari esa «Umid nihollari» bahslarida viloyat terma jamoasi sharafiga munosib himoya qilib, ustozlari ishonchini oqlashdi.

Sport maktabiga bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasi tomonidan gimnastika jihozlari berildi. Natijada zalga keluvchi o'g'il-qizlar sonining yanada o'sishiga katta hissa qo'shdi.

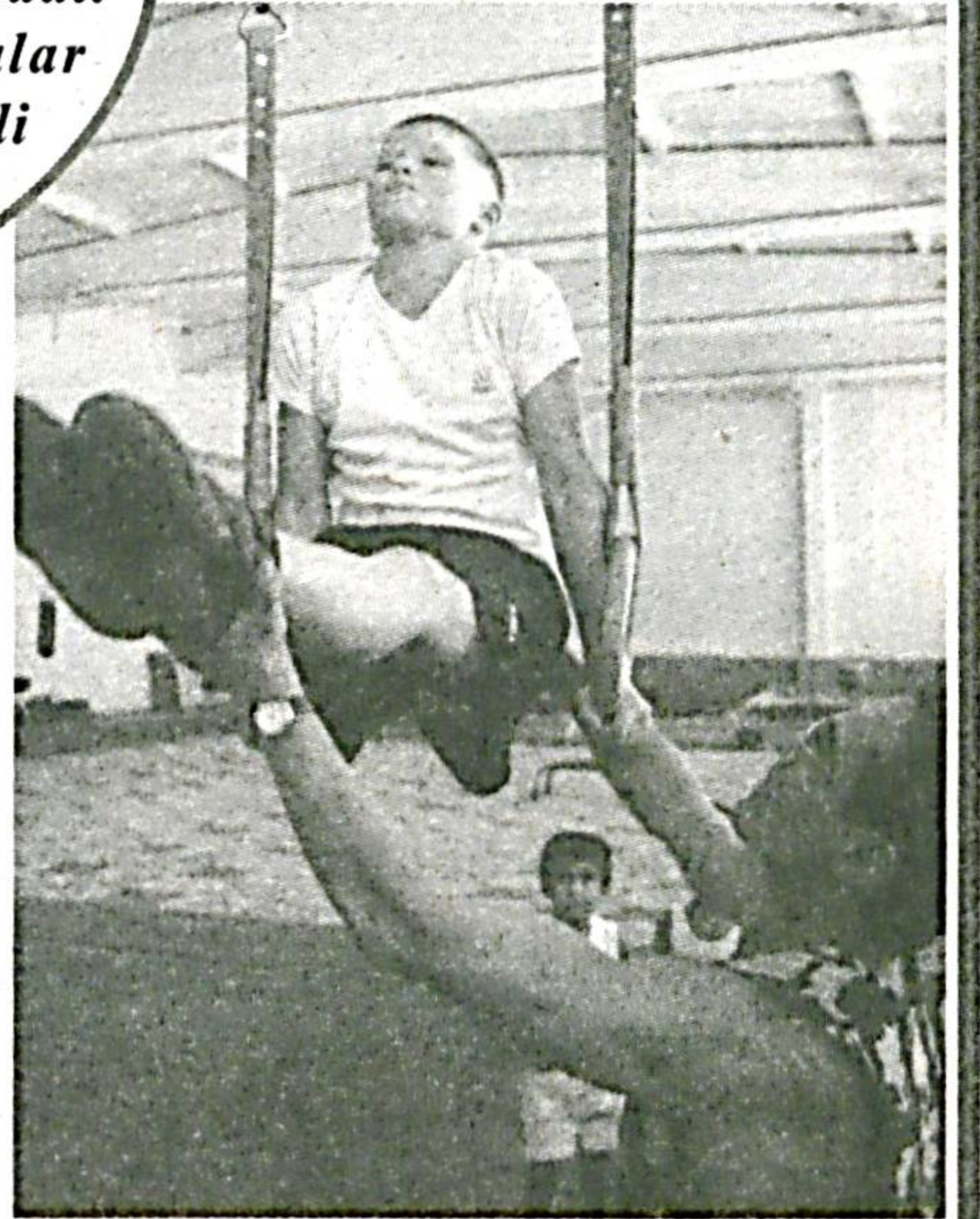
Shuningdek, maktab voleybolchilari ham «Umid nihollari» musobaqalariga toblanib borishmoqda. Velosport bo'yicha esa tajribali murabbiy Aleksey Lisenko, Buxoro viloyatida velosportni rivojlantirishga munosib hissa qo'shmoqda.

Darvoqe, o'tgan yildan boshlab, Buxoro shahridagi «Mehribonlik uy»lari tarbiyalanuvchilarining ham bu maskanda shug'ullana boshlaganlari yana ko'plab yangi iste'dodlarni kashf etishiga umid uyg'otmoqda.

18-sonli BO'SMning voleybol mashg'ulotlari shahardan tashqaridagi 25-maktab zalida tashkil etilishi esa qishloq bolalarining sportga bo'lgan ishtiyoqini oshirdi.

Buxoro shahrida «Yoshlik» sport majmuasi bor. Bu maskanni yurtimiz sportchilari yaxshi biladilar.

Chunki bu yerda yil davomida turli sport musobaqalari tashkil etiladi. Viloyatlardan ko'plab jamoalar majmuaga kelishadi, qiziqarli bahslarda kuch sinashadi.

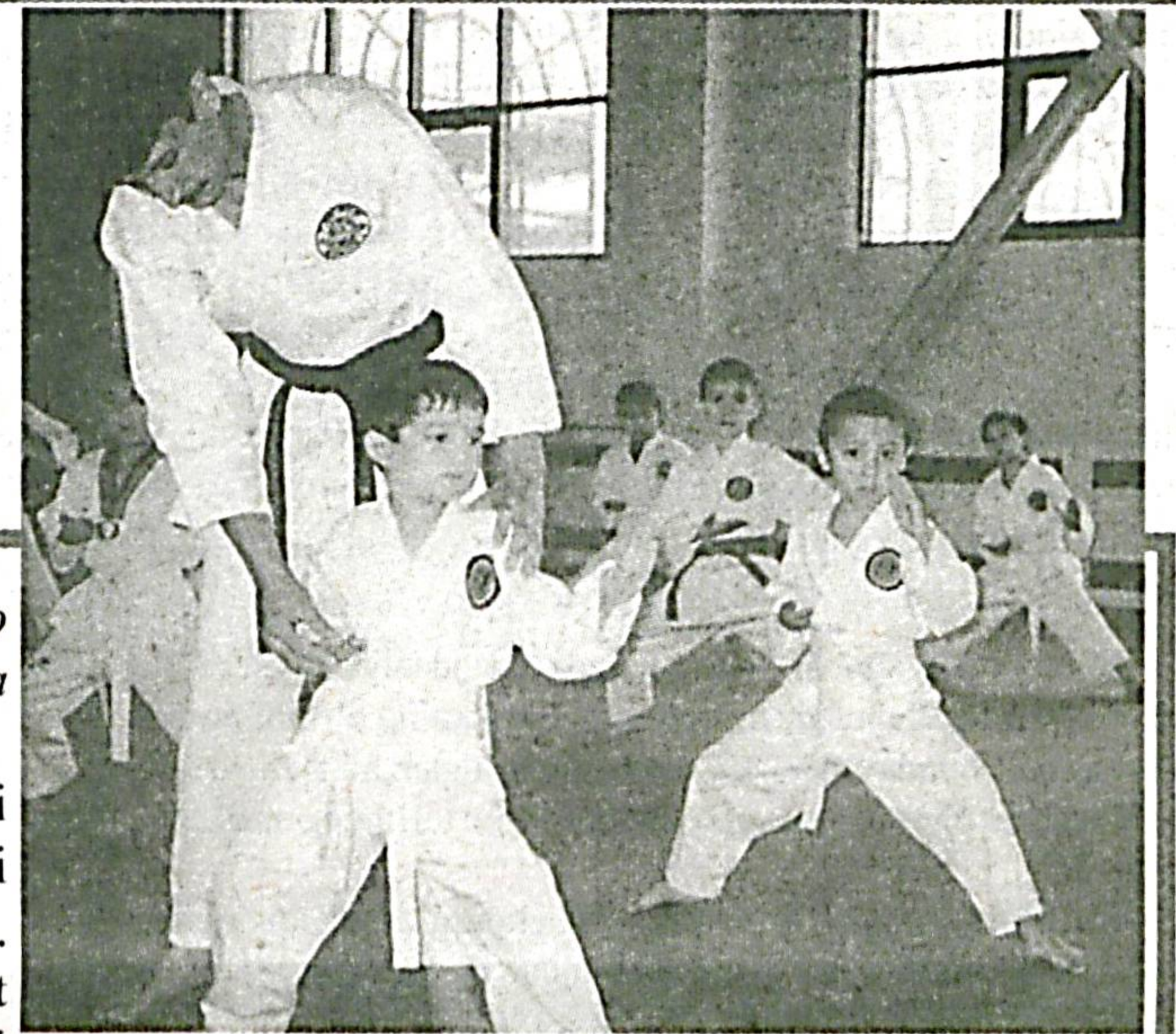
QORONG'ULIKDAN
QO'RQAMAN

Bahorgi ta'tilni yosh paxtakorchilar bu yil Qibray olimpiya zahiralari terma jamoasi tayyorgarlik maskanida o'tkazmoqdalar. Bo'lajak futbolchilar bir hafta davomida tabiat quchog'ida mashg'ulotlar bilan band bo'lishadi. Ularni ta'til yozgi musobaqalarga toblaydi, kurashlarga chorlaydi.

OTABEK QOSIMOV, xalqaro toifadagi sport ustasi, 2-Dan qora belbog' sohibi.

Bolalikda Otabek akangiz katta sportchi bo'laman, deb sira ham o'ylamagan. Endi esa hayotini sportsiz tasavvur etolmaydi. Ustozi Nurxon Nafasovdan nafaqat sportni, balki yashash tilsimlarini o'rganganligi uchun ham minnatdor.

– Karate menga, – deydi chempion akangiz, – dunyoni ko'rsatdi. Yurtim sharafiga himoya qilishni, yurtni sog'inish va e'zozlashni mustahkamladi. Orzularim betakror va fusunkor karateda hali ko'p falsafa bor. Ularni o'rganish va shogirdlarimga o'rgatishni katta maqsadim deb o'ylayman.

– Biz 9 yoshli futbolchilarmiz, – deydi jamoaning darbozaboni Sardor Sodiqov. – Orzumiz – katta futbolchi bo'lish. Ammo buning uddasidan chiqishimiz uchun tinimsiz mashg'ulotlarda bo'lishimiz kerak. Maktabdan ta'tilga chiqdik. Maydonda chiniqayapmiz. Ta'tilni uyda kompyuter o'ynab, to'p tepib, televizor ko'rib, mehmonga borib o'tkazishim ham mumkin. Olti yoshimdan futbolga qiziqdim. Endi maqsad sari intilyapman. Mashg'ulotlardan keyin xonamni tartibga keltiraman. Hammasi yaxshi. Ammo qorong'ulikdan qo'rqaman. Uxlab qolishim qiyinroq bo'lyapti. Dunyoning mashhur futbolchisi Ronaldo ham xuddi men kabi qorong'ulikdan qo'rqqar ekan. Bilmadim bunda qanday sir bor?

AFINADAN
PEKINGACHA

(130 ming km. masofa bor)

Bu yilgi Olimpiada Pekin shahrida o'tadi. Shaharning qiyofasi har kuni bir yangilik, bir kashfiyot bilan boyimoqda. Dunyo sportchilar maydonlarda toblanib, Pekin sari intilmoqdalar. Ularga kechagina Afinada o't oldirilgan mash'ala kutub olmoq uchun yo'lga chiqdi.

Taniqli aktrisa Mariya Nafplotuni olovni o't oldirish marosimiga chaqirishganda, boshi ko'klarga yetdi. Mash'ala estafetasini ko'tarishni esa taekvando bo'yicha «Olimpiada – 2004» o'yinlari g'olibi Aleksandro Nikolaidis birinchilardan bo'lib boshlab berdi.

Mash'ala hozir manzil sari shoshyapti. Axir Olimpiada mash'alasi beshta mintaqani 130 ming km. masofada bosib o'tishi kerak-da. Demak, hisoblarga qaraganda, safarga chiqqan olov 6-avgust kuni Pekinga kirib boradi. Ikki kun nafasini rostlagan olov 8-avgust kuni yana «Olimpiada – 2008» o'yinlarining tantanali ochilish marosimida alangalantiriladi.

Bolalik!
Uning ismi juda chiroylik. Unda beg'uborlik, baxtiyorlik bor. Xuddi shu ertak bolalikning eng go'zal ertagidir. Unda hamma qahramonlar yashaydi. Shundandir bolalikning hayot ertagi betakrorligi bilan dilimizda mangu yashaydi.

MUSOBAQADAN
MAQSAD,

– deydi jizzaxlik boks ustasi Xurshid Tojiboyev, – yozgi Olimpiada o'yinlariga yo'llanmani qo'lga kiritish maqsadida Qozog'istonda o'tgan xalqaro turnirda raqiblar davrasida g'olibga aylandim. Bunday omad namanganlik To'lashboy Doniyorovga ham nasib etdi. O'z vazn toifamizda shohsupaning birinchi raqamini egallaganimizdan barcha qiyinchiliklarni ortda qoldirdik. Quvonchlisi, yurtdoshlarimiz qo'lga kiritgan yo'llanmalarning 31 tasi bizning qo'limizda.

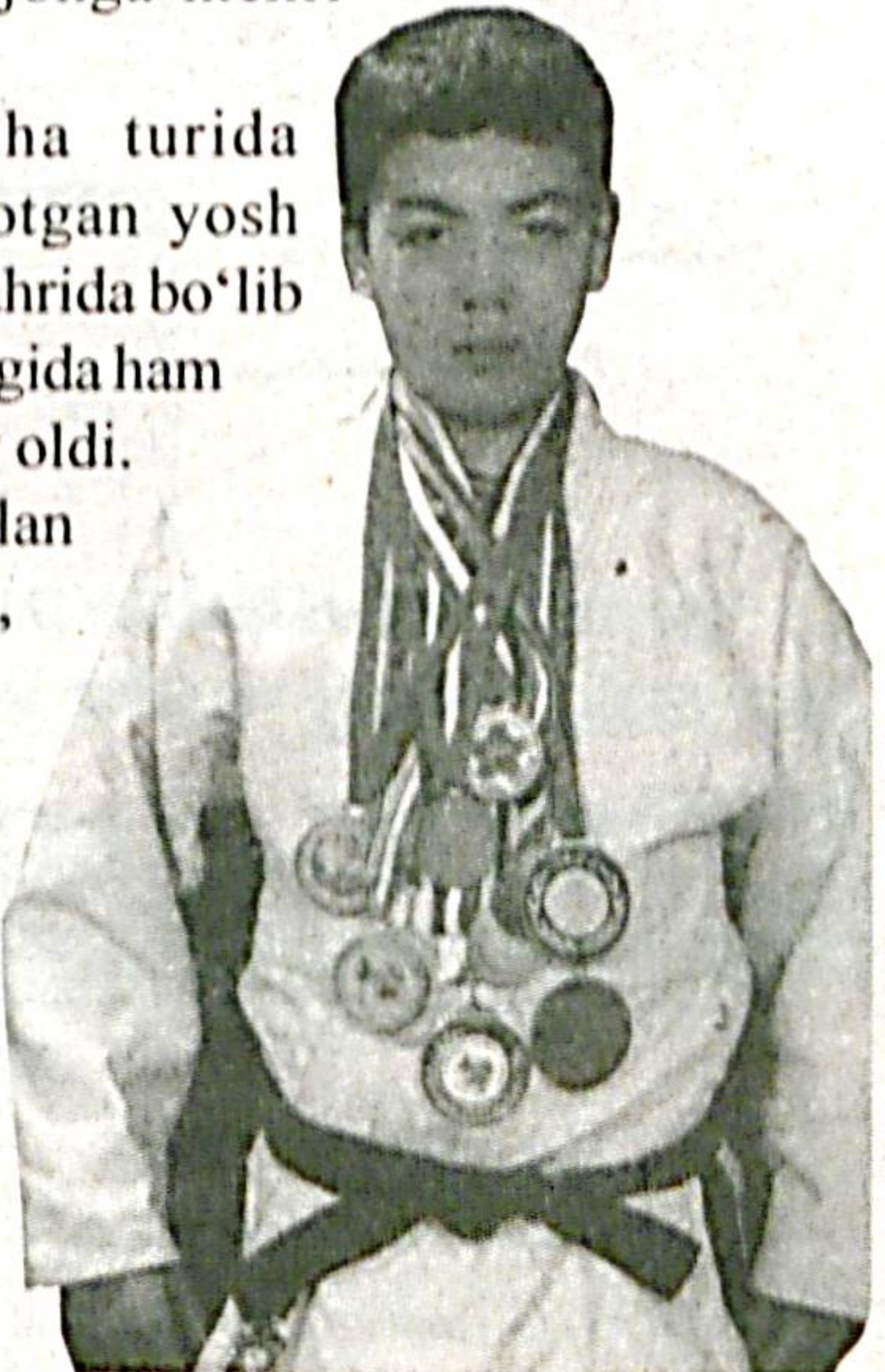
DIREKTORGGA XAT KELDI...

41-maktabda a'lo baholarga o'qiyotgan 6-«A» sinf o'quvchisi Obidjon Yunusovni alqab, maktab direktori nomiga xat keldi. Xatda shunday so'zlar bitilgandi:

«Yetti yoshidan Yaponiyaning go'zal shaharlarini ko'rib, raqiblari bilan bellashuvda o'zini munosib tutgan o'quvchingiz 25 ta sovringa ega bo'ldi. O'quvchingiz bizda umidli sportchi, bilishimizcha, maktabda ham a'lochi o'quvchilaridan biri ekanligini eshitib, birgalikda hamkorlik qilsak, degan qarorga kelgandik. Nufuzli musobaqalar oldidan o'quvchingizni darlardan bir-ikki kunga ozod qilishingizni so'raysiz. Sizga hurmat bilan, Toshkent Davlat iqtisodiyot universitetining jismoniy tarbiya kafedrasi murabbiylari».

Xatga direktor yana bir bor ko'z tashladi. Obidjon erishgan qator yutuqlar ro'yxatiga boqar ekan, shunday o'quvchisi borligidan quvondi. Obidjonga mehri oshdi.

Karatening bir necha turida muntazam shug'ullanayotgan yosh sportchi yaqinda Jizzax shahrida bo'lib o'tgan respublika birinchiligida ham sovrindorlar qatoridan joy oldi. Obidjon o'z yutuqlari bilan onasi, sinf rahbari, sinfdoshlari ardog'ida yashayapti. Maktabga kelgan xatdan so'ng direktor o'quvchisini jahon chempioni degan sharafli nomda ko'rmoq bilan yashay boshladi.

KULGI, HAZIL-MUTOYIBA HAQIDA QAYDLAR

QIZIQCHI

Gapga chechan bolaman, Hamma qiziqchi bo'laman. Hozircha besh, yaqinda Olti yoshga to'laman.

Masxaraboz nomim bor, Hamma yaxshi biladi. Masxaralab kulsam ham O'rtoqlarim kuladi.

Qiziqchilar ko'paysa, Kulgimiz bo'lgay serob. Chaqchaqbobimiz aytgan: Kulish, kuldirish savob!

(Hajvchi «yon daftari»dan)

- Kulgi yosh tanlamaydi.
- Yosh-ku tanlamaydi, lekin bosh tanlaydi.

* * *

– Agar qiziqchi o'z chiqishlarida odamlar kulmayotganini ko'rib qolsa, nima qiladi?

– O'zi kuladi!

* * *

– Xorij mamlakatlaridan birida «kulgi sovuni» ishlab chiqarilayotgan emish. Siz ham eshitdingizmi?

– Ha, eshitganman. Bu «kulgi sovuni»ni bolalar yuzlariga surtsa, har xil pufakchalar paydo bo'lib, bolalar qiqir-qiqir kulishar ekan. Bu «kulgi sovuni» garchi bolalarni kuldirsa-da, ota-onalarini yig'latayotgan emish.

– Nega?

– Juda qimmat ekan-da.

Shuning uchun siz «kulgi sovuni»ni orzu qilmang.

Uning o'rniga, bugun sayrda kulib-kulib miriqib kulib oling.

* * *

– Bitta miriqib kulish to'rtta tuxumning kuchini beradi, deyishadi. Shu

to'g'rimi?

– Yo'q, keyingi ilmiy tekshirishlar u taxminni bekorga chiqarishdi. Bir marta yaxshilab kulgan kishi ikkita qazi yeganning savobini toparkan. Qazini qishda yeysiz. Hozircha kulib-kulib turavering. Qazi yegandek bo'lasiz.

* * *

Norvegiyalik shifokor olim yaqinda televideniye orqali chiqib, «Uch minutli kulgi o'ttiz minutli gimnastikaning o'rnini bosadi. Modomiki, shunday ekan, tez-tez kulib turinglar, azizlar», debdi.

Shifokor olimning ta'kidlashicha, kulgan kishining umri uzoq bo'larkan.

Bu fikrni bizning bobomiz, o'zbekning atoqli qiziqchisi Yusufjon Shakarjonov roppa-rosa bundan bir asr ilgari: «Kuling do'stlar, umringiz uzoq bo'ladi», deb aytib qo'rgan.

To'lan TABASSUM

KULGU CHIROYLI BUNCHA

(Quvnoqjonlar qo'shig'i)

Gulg'uncha-yu gulg'uncha
Go'zal, chiroyli buncha!
Bizlar kulsak, ochilgay
Kulgi chiroyi shuncha!

Lablarda kulgu turar,
Bog'larda gullar kular,
Gulga kulgi jo'r bo'lib
Kulgiga kulgi ular.

Sho'x kulgi – sog'lom tanda,
Kulgi bo'lmasin kanda.
Shodlik, quvonch ko'paysin
Kulgi sevar Vatanda!

«BOLALAR TABASSUMI»

SAHIFAMIZ MEHMONI

Aniqrog'i, ko'rsatuvning o'zi emas, unda biri-biridan qiziqarli rollar ijro etib, bolajonlarga bir olam quvonch ulashayotgan sevimli aktyorimiz Anvar aka Salimov sahifamiz mehmoni bo'ldilar.

Muxlisa, Azimjon, Abdulaziz ismli uch nafar farzandning dadasi bo'lsa-da, bolalar orasida o'zi ham go'yoki bolaga aylanib ketadigan aktyorimiz, xotiralarini biz bilan o'rtoqlashdilar.

– Dadil, sho'x bolakay bo'lgan-dirsiz-a?

– Aksincha, juda tortinchoq bo'lganman. 1-sinfqa qadam qo'yganimda, birinchi qo'ng'iroqni men chaladigan bo'lgandim. Qarasam, hammaning ko'zi menda. U y a l g a n i m d a n qo'ng'iroqni

tabassumi» ko'rsatuv nafaqat hajviy, balki tarbiyaviy ahamiyatga ham ega bo'lgan ko'rsatuvdir. Yana bir quvonarli jihati shundaki, bu ko'rsatuvni 7 yoshdan 70 yoshgacha bo'lgan insonlarning maroq bilan tomosha qilishlarini muxlislarimiz bildirayotgan iliq fikrlar, taklif va mulohazalardan ham bilsa bo'ladi. Bundan ruhlangan Malika Ilhomjonova, Abdug'afur Abduazimov, Sherzod Adhamov singari jazzi aktyorlarimiz yana-da qiziqarliroq rollar ijro etishga intilmoqdalar.

– «Tong yulduzi» gazetasi o'quvchilari orasida ham aktyorlikni orzulang yurganlari talaygina. Ularga maslahatlaringiz.

chalmay, qochib ketganman. Maktab hovlisida rosa quvlashgan. Tuta olishmagach, qo'ng'iroqni boshqa bola chalgandi.

– Darslardan qocharmidingiz?

– Qochishni xohlardim-u, qocholmasdim. Sababi, dadam maktabimizda ishlardilar.

– Qaysi kasb egasi bo'lishni orzu qilgansiz?

– Yoshligimda sportchi bo'lishni orzu qilardim. Ammo tog'alarim Lutfulla Sa'dullayev va Yodgor Sa'diyevlarning maktabimizga tez-tez kelib, teatr tomoshalari ko'rsatishlari fikrimni o'zgartirib yuborgan. Ularga havas qilib, aktyorlik sohasini tanlaganman. Chunki teatr tomoshalari paytida, bular mening tog'alarim, deya o'rtoqlarim oldida faxrlanib o'tirardim-da.

– Ko'proq bolalar bilan ishlashni yoqtirasiz-a?

– Albatta, bolalar bilan ishlash ham oson, ham juda maroqli. «Bolalar

Menimcha, aktyor bo'lish uchun avvalambor, Xudo tomonidan yuqtirilgan iste'dod bo'lishi kerak. Qay bir bola qalbida aktyorlikka ishtiyoq bo'lsa, uni so'ndirmasligi, maktab sahnalarida, bayram tadbirlarida kichik-kichik rollar ijro etib, mahoratini oshira borishi lozim.

– Sehgarga duch kelib qolsangiz, nima so'ragan bo'lardingiz?

– Bolaligimga qaytarishni so'rardim. Chunki bu damlar inson umrining eng maroqli, zavqli, baxtli onlari sanaladi.

Siz bolajonlarga ham maslahatim – bolalik damlaringizning qadriga yeting, uning har lahzasidan unumli foydalaning. Kundaliklaringizdan «5» baho, chehrangizdan tabassum arimasin!

– Maroqli suhbatangiz uchun tashakkur!

Shahnoza G'ANIYEVA suhbatlashdi

RASSOM XANDASI

Avval maqtab «shishirishdi»,
So'ngra paqqos tushurishdi.

– Dada! Ustozim bilan
gaplashib qo'ying, «2»
qo'ymoqchi...

Sur'at SALOHIDDINOV chizgan rasmlar

BOSH MUHARRIR:
To'liqin HAYITOV

Gazeta O'zbekiston matbuot va axborot agentligida 0208-raqam bilan 2007-yil 2-fevralda ro'yxatdan o'tgan.

Dizayner va sahifalovchi:
Fazliddin SHOYODGOROV
Navbatchi:
Axtamqul KARIM

TAHRIR HAY'ATI:
Turobjon JO'RAYEV,
Dilbar ALIMJONOVA,
Qahramon QURANBOYEV,
Jabbor RAZZOQOV
(«O'zbekiston» NMIU Bosh muharrir o'rinbosari),
Dilmurod RAHMATILLAYEV,
Dilshoda DADAJONOVA,
Feruz JALILOVA
(Bosh muharrir o'rinbosari),
Sobirjon SHARIPOV,
Ergashvoy SARIQOV.

Manzilimiz:
700129,
Toshkent shahri,
Navoiy ko'chasi, 30-uy.
Obuna indeksi: 198.
e-mail: tong1924@mail.ru
Tel: 244-27-25, 244-63-08
Tel./faks:
(99871) 244-38-10

Rassomlar:
Nodira MIRZAYEVA,
Feruz MATYOQUBOV

«O'zbekiston»
nashriyat-matbaa ijodiy uyida chop etildi.
Haftaning dushanba kuni chiqadi.
Shakli A-3,
2 bosma taboq.

Adadi - 59415
Buyurtma N: J5003

Muassislar:

O'zbekiston matbuot va axborot agentligi,
O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi,
«KAMOLOT» yoshlar ijtimoiy harakati Markaziy Kengashi,
«SOG'LOM AVLOD UCHUN» hukumatga qarashli bo'lmagan xalqaro xayriya jamg'armasi.